

hvordan få midi og audio dele til og fungere

July 20, 2008

hvordan få midi og audio dele til og fungere

Contents

1	Rosegarden manualen	3
2	Før du begynner	3
3	Hvordan får Midi og audio til og fungere	3
3.1	Jackd oppsett eksempel	6
3.2	Hvordan sette opp Qsynth for emulert midi lyd	6
3.3	andre plugins du kan komme til og trenge	7
3.4	Andre enheter som er kompatibel med Linux	7
4	Rosegarden Audio/Midi Sequencer introduksjon	7
4.1	Plassering av audio filer for you new prosjekt	10
4.2	hvordan signere dine melodier	11
4.3	Instrument index	12
4.4	Midi Oppsett	12
4.5	Hvordan endre bank select.	16
4.6	Hvordan få rosegarden til og legge inn controllers, og programchange i starten av segmentet automatisk	17
4.7	hvordan legge til programmchange, controllers in score editor	18
4.8	hvordan legge til MIDI Devices	18
5	Hvordan endre, redigere, forbedre et innspilt segment	19
6	Quantize	20
6.1	Grid Quantize	20
6.2	Legato Quantizer	21
6.3	Heuristic notation quantizer	21
7	Note edisjonen	22
7.1	Hvordan få inn spesifikasjoner i notasjons editoren	24
7.2	Hvordan endre clef	25
7.3	Hvordan endre notasjons nøkkel	26
7.4	Hvordan endre notevolum på innspilt segment.	26
7.5	Hvordan endre notespilling etter dine innsatte tegn i scoreeditor	26
7.5.1	interpret funksjonen i score editor	27
7.6	Hvordan splitte segment for Grand staff	27
7.7	Sett inn noter manuelt, og step record i scoreeditor	27
8	Rosegarden tempoet er ustabilt	28
9	Hvordan endre tempo i Rosegarden	29
9.1	Insert Tempo Change	30
9.2	Insert Tempo Change at Playback Position	30
9.3	Ramp Tempo to Next Tempo	31
9.4	Edit Tempo	31
9.5	Edit Time Signature	32
9.6	Open Tempo And Time Signature Editor	34
9.7	Hvordan slå av metronom klikk	35
9.8	Exempel på sanger som er laget i Rosegarden	35
10	Copyright and authors	35
11	Translation copyright and authors	35
12	Oversettelsen av dette dokumentet	36
12.1	HowTo translate this document	36

13 Appendix A - The GNU Public License	36
13.1 Rosegarden manualen	36
13.2 GNU GENERAL PUBLIC LICENSE	36
13.3 TERMS AND CONDITIONS FOR COPYING, DISTRIBUTION AND MODIFICATION	37
13.4 END OF TERMS AND CONDITIONS	39

1 Rosegarden manualen

Dette er manualen for rosegarden, basert på 1:1.4.0-1 versjonen fra Debian Edu Etch 3.0

This document was put into the `debian-edu-doc` package on 2008-07-15.

Versjonen på <http://wiki.debian.org/DebianEdu/Documentation/Manuals/Rosegarden> er en wiki, og vil bli oppdatert hyppig.

[Oversettelsen](#) er en del av `debian-edu-doc` pakke, som kan [installeres på en webside](#).

2 Før du begynner

Før du begynner og bruke rosegarden må du ha jackd til og fungere uten xrun. Dette er tekniske delen som må gjennomføres slik at rosegarden kan fungere som den skal.

Jeg anbefaler at du installere en Real-Time kjerne slik at du får en lavere latency på jackd. Med dette unna vei vil du erfare at lag på softsynthene ikke blir så store når du spiller live.

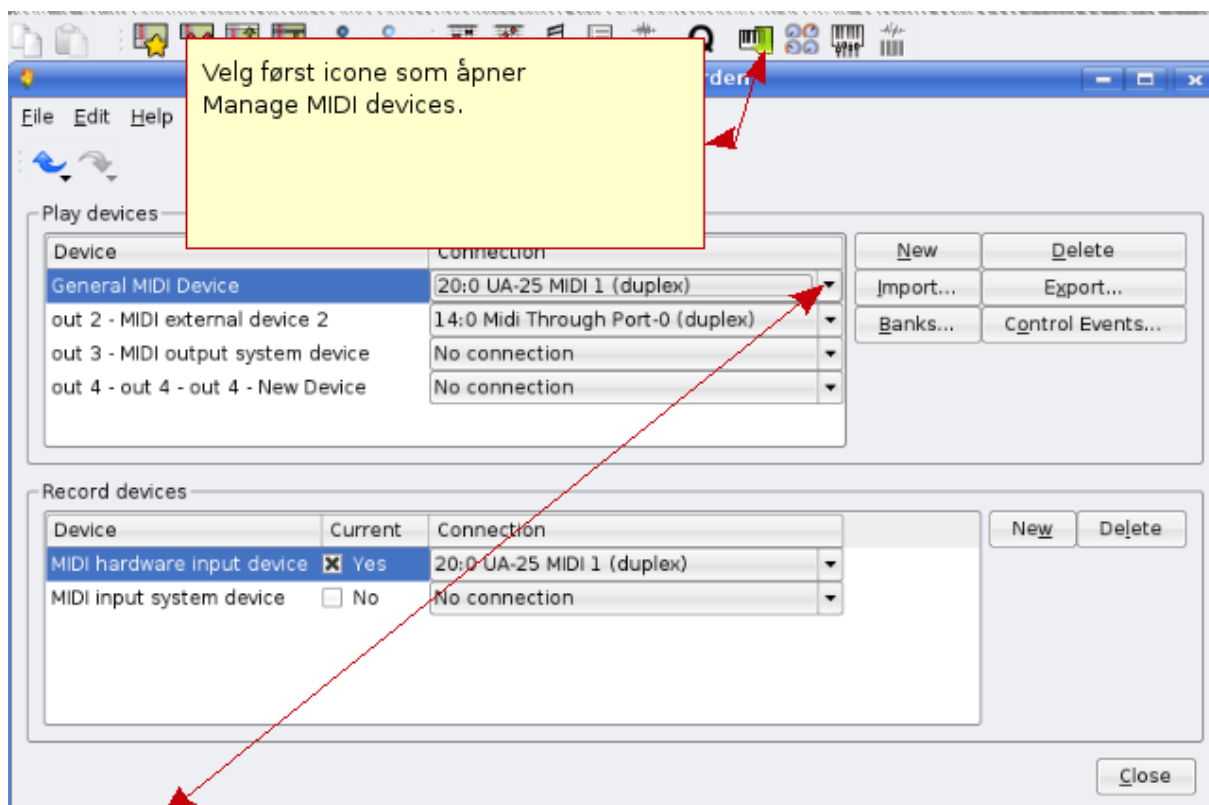
3 Hvordan får Midi og audio til og fungere

For og få MIDI delen til og fungere under Linux, anbefaler jeg at du anskaffer en USB-midi enhet fra Roland Edirol Serien.

Hvis du bare Ønsker midi, kan du anskaffe Roland UM-1 EX du kan også søke etter "um-1ex" med din favoritt søke motor, eller kjøpe den på din favoritt musikk foretning. Med denne vil midi delen fungere, du trenger ingen drivere, det er bare og plugge inn i usb porten og systemet vil automatisk legge den til. Du kan se på bilde hvordan enheten ser ut.

I Rosegarden må du mest sannsynlig velge enheten manuelt. Men det kan også hende rosegarden automatisk velger enheten.

Og da i drop down menyen kan du velge hvilken midi enhet du kan bruke.

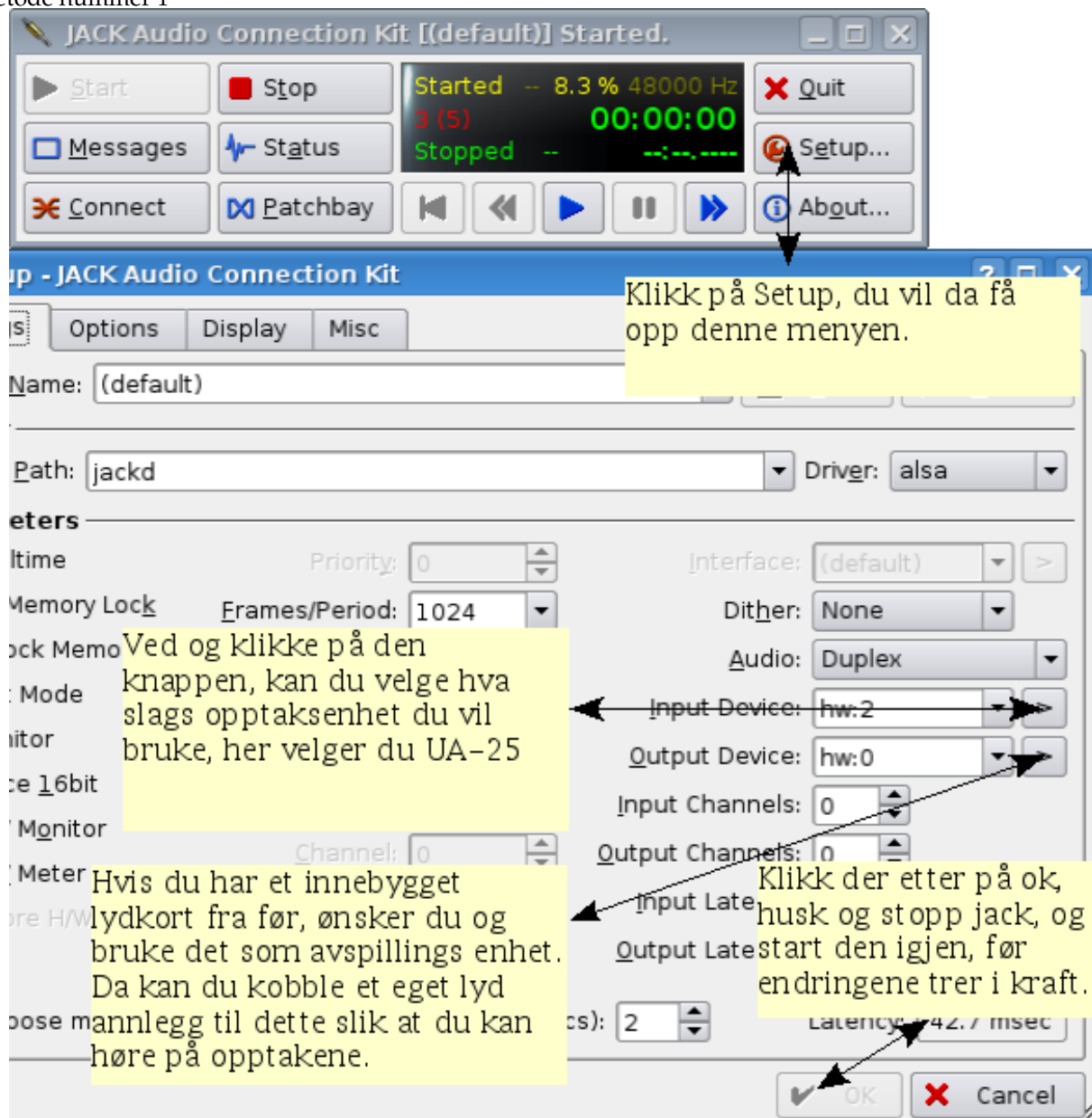
Hvis også er ute etter og bruke rosegarden fullt ut, med lyd opptak, kan jeg anbefale og gå før Rolands Edirol UA-25, den kan kjøre høy kvalitets opptak gjennom usb porten, og igjen er dette bare og plugge i usb, og linux systemet vil automatisk ordne dette. Her har du et bilde på hvordan enheten ser ut

denne enheten har også Midi interfacet, så her får du audio og midi på samme devicen, denne er selvfølgelig en del dyrere en um-1ex.

metode number 1: Her må det en del konfigurering før at du skal kunne ta opp igjennom denne devicen, når du har pluggert den inn i usb, er devicen blitt lagt til som et lydkort, så du må velge at du vil bruke UA-25 som opptaks enhet, og hvis du har et lydkort fra før, ønsker du og bruke det eksisterende lydkortet som avspilling. Før og ordne dette, bruker du jackd, som du finner under -> Multimedia --> jack kontroll.

metode number 2: ta kun i bruk UA-25 på record og playback (mindre problemer) men hvis du ønsker og ta opp med 96kHz, kan du enten ha den på record, eller playback, det er her du kan ta i bruk metode nummer 1

Så nu før at du skal få opptaket som taes av UM-25, må du koble UM-25 til lyd inngangen på det intrigrert lydkortet. da bruker du phono utgangen framme, eller en av ugangene bake på UM-25 enheten. Så nu er det klart til og begynne opptak. Her anbefaler jeg at du først tar et opptak av midi låten (koble synthen til UM-25) husk og slå av metronom klikken.

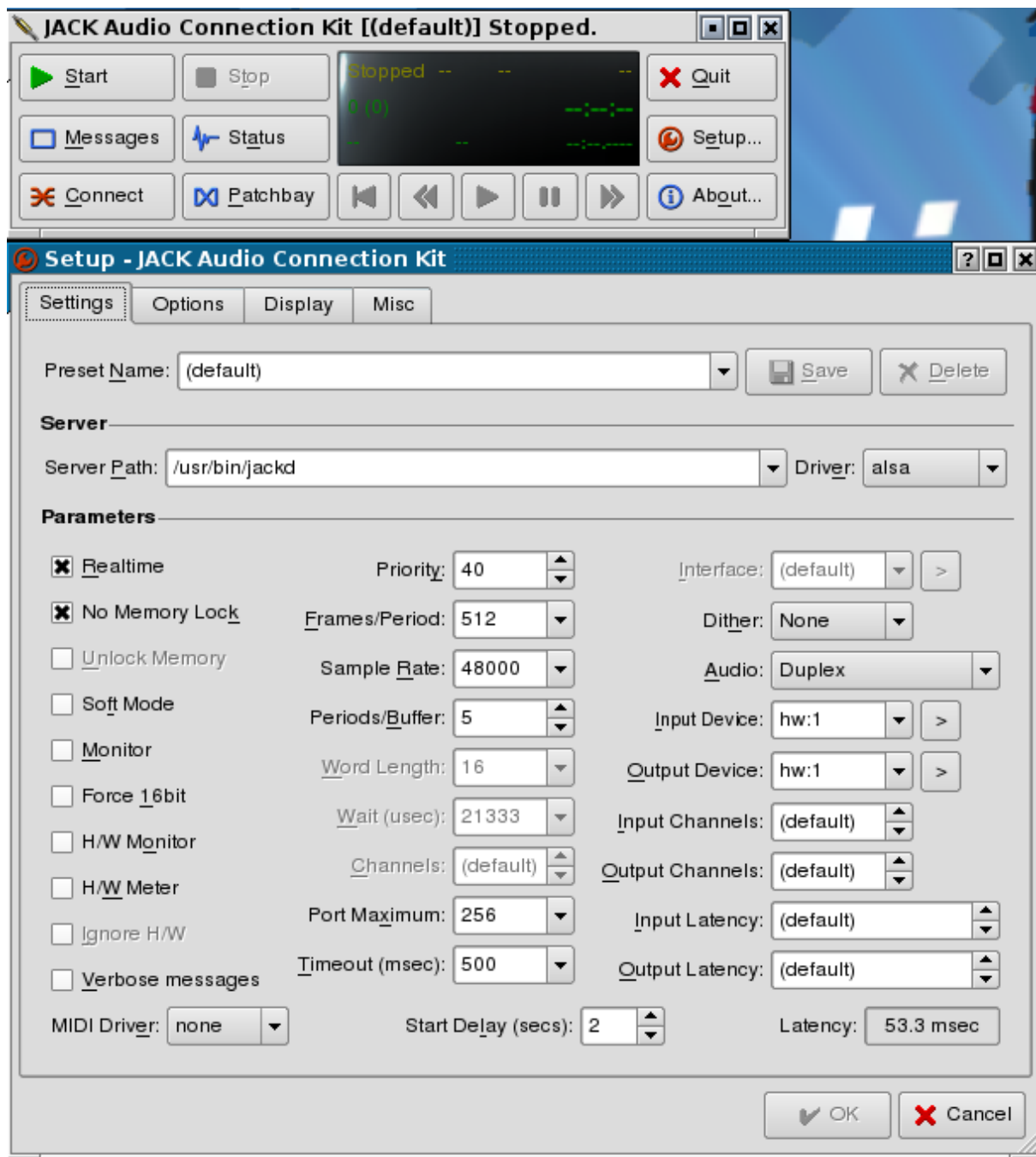
Problemer du kan møte på: Hvis du får mye `alsa_pcm: xrun of at least x.xxx msec`, må du ta en titt på messages fra start, der kan være intrigrerte lydkort som ikke støtte 24bit, hvis dette er tilfelle, må du slå av Advance på UA-25 devicen, da vil ikke midi in/out fungere, men den går ned til 16 bit. Hvis lydkortet ditt ikke støtter 48.000 kHz, må du sette UA-25 til 44.100 kHz. Hver endring du gjør på UA-25, må du huske og drege ut usb, gjør endringene og sette usb inn igjen, før edringene blir gjeldende. Hvis ikke noe av dette hjelper, kan du forsøke sette til OSS

hvis du ikke får aktivert RT(real time) på jack må du legge til følgende i filen `/etc/security/limits.conf` filen

```
@audio - rtprio 99
@audio - memlock 500000
@audio - nice -10
```

Og gjøre dette kan gjøre systemet ustabil, og kan resultere i at kjerna kan gå i såkalt dead lock på grunn av prioriterings problemer.

3.1 Jackd oppsett eksempel

Som du ser er latency omtrent 53.3 msec, det er det laveste jeg greier på min datamarskin uten at den klager på Xrun problemer. Du har flere muligheter og endre på dette før og optimalisere din latency

Frames/periodes (16-4096)

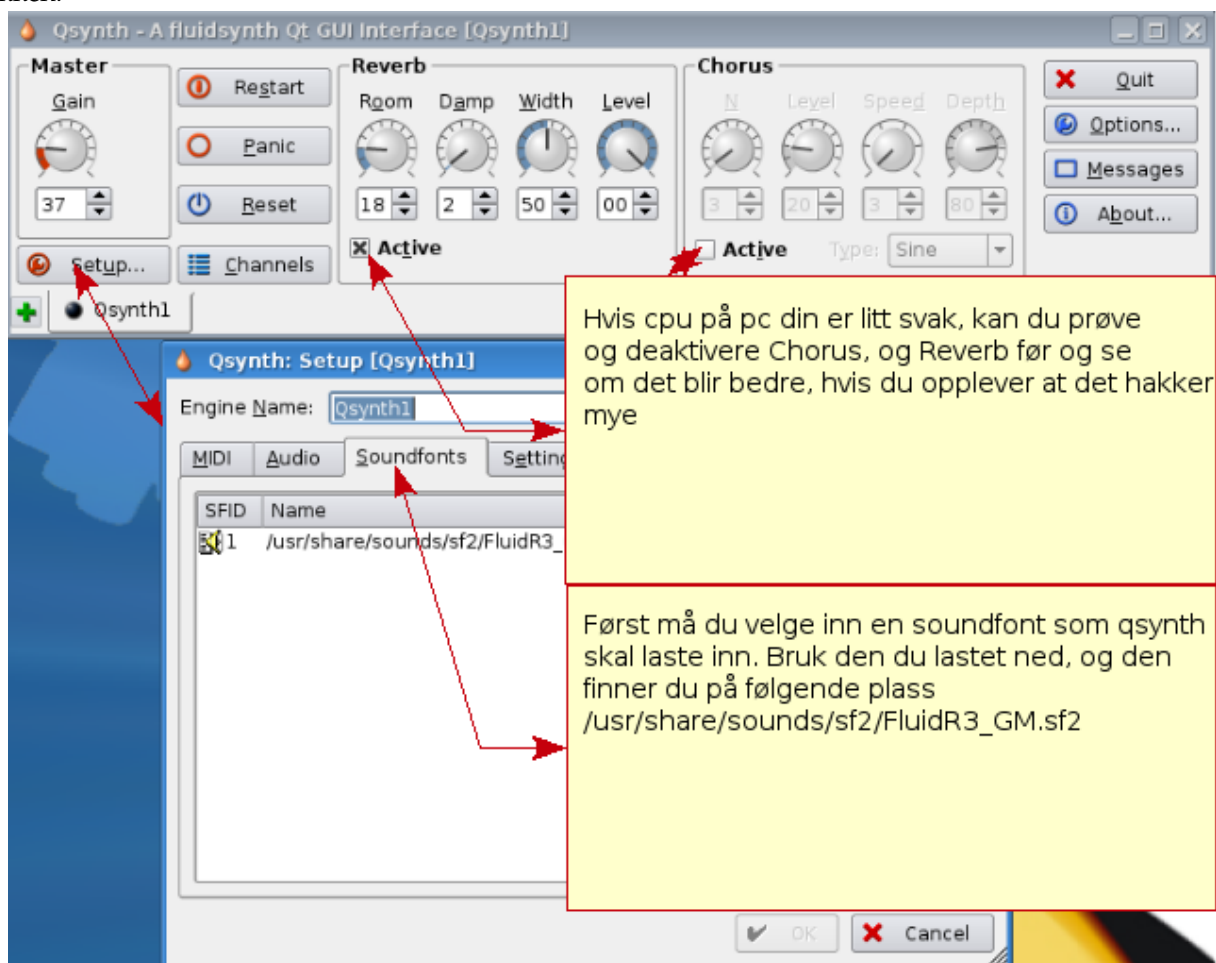
Periodes/buffer (1-xxx)

3.2 Hvordan sette opp Qsynth for emulert midi lyd

Før di som ikke har synth/keyboard kan ta i bruk Qsynth, en midi synth emulator som gjør at du får midi lyd i rosegarden. Du må først laste ned en soundfont fra denne plassen <ftp://ftp.no.debian.org/->

debian/pool/main/f/fluid-soundfont/fluid-soundfont-gm_3.1-1_all.deb bruk <ggdebi> for og installere pakken.

Ikke glem at du kanskje må velge at du skal bruke Qsynth i device manager i rosegarden, hvis ikke rosegarden allerede har valgt dette.

3.3 andre plugins du kan komme til og trenge

her har du en liste over emulerte synther som du vil trenge hvis du ikke har en egen synth/keyboard som har gm standard og innebygd sequencer, men du bare har et brett med midi ut.

fixme: legg inn synth plugins som du har erfaring med og synes er gode

fixme: legg til audio plugin som du har erfaring med og synes er gode

3.4 Andre enheter som er kompatibel med Linux

Dette har blitt testet ut med skolelinux 3, kubuntu 7.10, kubuntu 8.04, og med kerne 2.6.22.16 og 2.6.24.18

Takk til Mario Music før at jeg fikk lov til og sitte og test ut utstyret demmes.

Fixme: Legg til enheter som du har funnet ut fungerer uten problemer

Enheter som har blitt testet, og ikke ville fungere

hvis alt fungerer som det skal, er det på tide og ta en titt på rosegarden dokumentasjonen her;

<http://wiki.debian.org/DebianEdu/Documentation/Manuals/Rosegarden>

4 Rosegarden Audio/Midi Sequencer introduksjon

url:<http://rosegardenmusic.com/>

Rosegarden Audio/Midi Sequencer, musikk kreasjon uten grenser. Midi (Musikal Instrument Digital Interface), Der du kan bygge opp en melodi gradvis instrument for instrument. Viktigheten med og bygge opp en strukturert midi oppsett er veldig viktig fordi sjansen for og få en eksportert midi låt til

---

** synth plugins **

wsynth-dssi

xsynth-dssi

nekobee

ll-scope

cmt

hexter

fluidsynth-dssi

sineshaper

** audio Plugins **

swh-plugins

mcp-plugins

terminatorx

Device	extra install, needs depends
Roland edirol UA-25	Fungere uten problemer
Roland edirol um-1	samme som ediro UA-25
Roland edirol Um-3ex	Usb til midi
Roland edirol Studio Canvas, SD-20	Gm/Xg lite Midi Lydmodule
M-Audio Midisport 4	Midi-USB 2x IN 4x OUT
M-Audio Keystations 49e	usb-midi keyboard
M-Audio Axiom 25	Usb Midi Keyboard
M-Audio Trigger Finger	Usb Drum pathern
Samson Gtrack (GM1U)	Usb Mic
Zoom, ZFX, plug-in	Audio Record, no Midi
Edirol Midi Keyboard Controller PCR-300, 500, 800	Usb Midi Keyboard
Roland FP-5 (digital piano)	Usb Works, and the piano also have midi inn/out

Devices	Problem
Echo Audiofire 2, 4, 8, and 12	Firevare kort de ble oppdaget, men de var lite samarbeidsvillige, jackd kunne ikke starte opp kortene
Tone Port Ux2 (line6)	fungerte ikke
Audio Kontrol 1	Jackd fant ut av kortet, men kortet fungerte ikke som forventet
Roland UA-4FX	Jackd finner enheten men lager problemer
Mbox2	Jackd finner enheten, men produsere en del Xrun
yamaha KX	usb midi keyboard, vil ikke fungere gjennom usb direkte, men den har midi ut og inn.

og fungere på andre sine maskiner, synther, keyboards, øker betraktelig. Rosegarden følger det med et let vindt måte og gjøre oppsette på som du ser under:

Dette er forsåvidt greit og bruke, HVIS du kun skal holde prosjektet ditt inne i rosegarden. Min erfaring er at dette er og fraråde hvis du ønsker og eksportere prosjektet ditt til en midi fil.

Dette høres jo veldig vanskelig ut, og tidkrevende ut, men hvis du er litt strukturert, og på forhånd lager en stander oppsett fil klar, så har du dette klar til neste prosjekt. Denne midi oppsettfilen har jeg på forhånd gjort klar slik at dere slipper dette, jeg blir bare og lage en veiledning hvordan du skal bruke dette. Med struktur på midi-låtene mener jeg følgende at du legger deg på standard oppsett hver gang der du har faste plasser før dine favoritt instrumenter, et eksempel, og som da blir fulgt på min standard oppsett fil er:

Spor 1 = piano

Spor 2 = Bass

Spor 3 = Gitar (mutet, clean osv)

Spor 4 = Melodi stemmen

Spor 5 = Andre stemmen

Spor 6-9 = kan du selv legge opp standard på, for eksempel strykere, blåsere, osv.

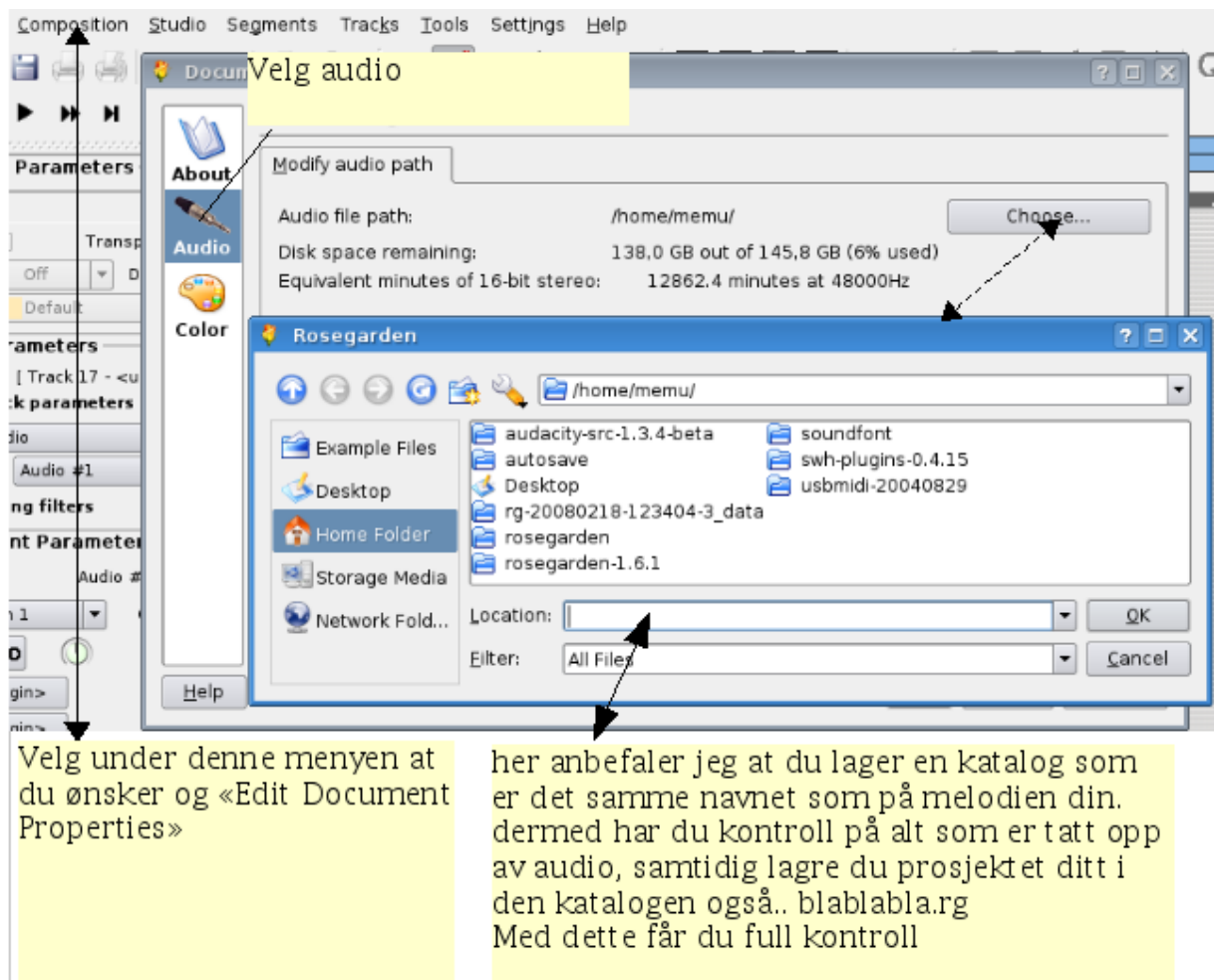
Spor 10 = Tromme, dette er bestandig tromme, dette er standard i GM oppsettet.

Spor 11-16 = samme som 6-9.

Hvis du følger dette oppsettet i alle dine melodier, vil det ikke være noe problem og lage nye låter.

4.1 Plassering av audio filer for your new prosjekt

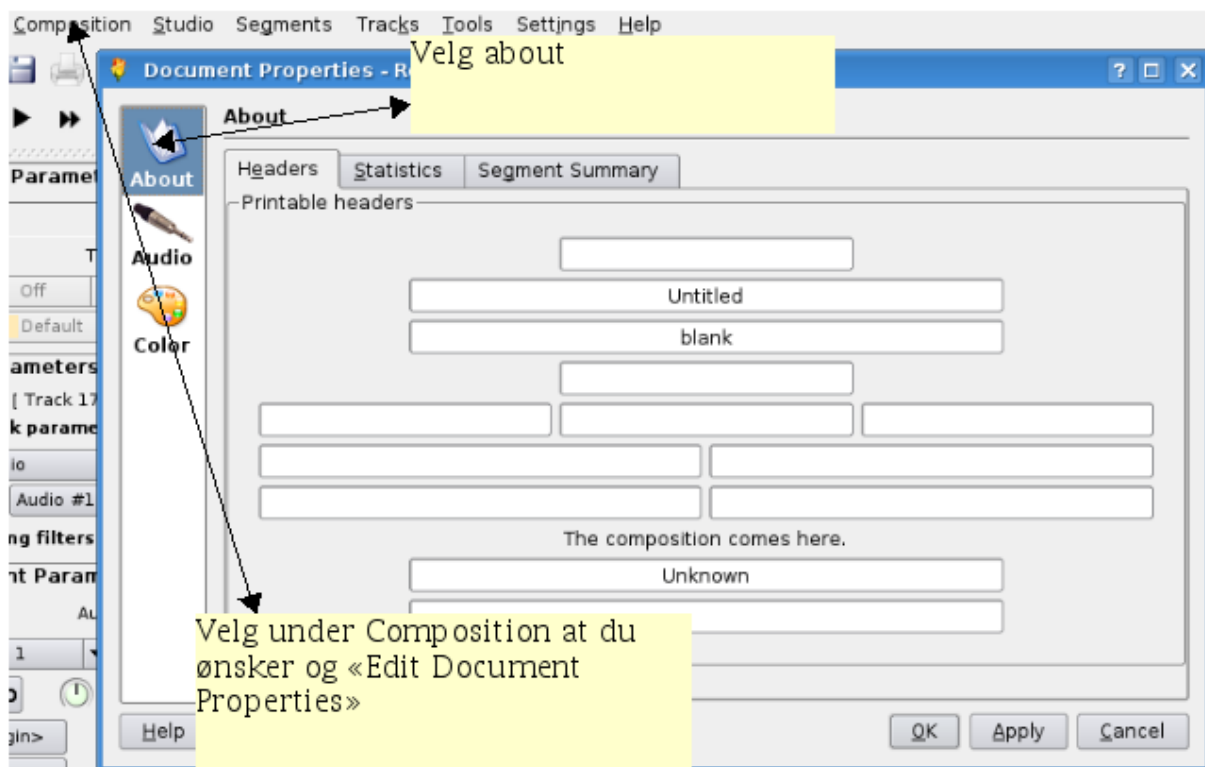
Det er viktig og være litt nøye med og fortelle rosegarden hvor du ønsker og plassere audio traks til dine forskjellige melodier, la oss si du har laget en melodi der du har lagt inn gitarer og sangstemme, da vil du gjerne ha kontroll over hvilken filer som tilhøre den melodien. Dette er ganske enkelt og få til med rosegarden. For eksempel, du lager en melodi som heter shallala, og du skal legge til stemme, gitar til denne melodien, da lager du også en mappe som heter shallala, og plassere alt som blir gjort i den mappa, da har du full kontroll, når du begynner og få en del prosjekter.

velg --> "composition" ---> og deretter "edit document properties"

4.2 hvordan signere dine melodier

Man ønsker jo og fortelle i noteutskriftene hva sangen hete, og hvem komponisten er, dette kan gjøres på følgende vis

4.3 Instrument index

Det var oversikt over instrumentene, så er det en egen oversikt over percussive instumenter (tromme)
 Nr. : Er programchange

4.4 Midi Oppsett

Midi oppsett, i dette tilfelle, midisetup.rg filen, skal jeg vise deg hvordan endre instillninger på noen av controllene som du vil finne nyttig i midi oppsettet

Nr.	Instru- menter	Nr.	Instrumenter	Nr.	Instru- menter	Nr.	Instru- menter
1	Ac. Grand Piano	34	El.Bass finger	67	Tenor Sax	100	FX 4 (atmo- sphere)
2	Bright Ac. Piano	35	El.Bass pick	68	Baritone Sax	101	FX 5 (bright- ness)
3	El. Grand Piano	36	Fretless Bass	69	Oboe	102	FX 6 (goblins)
4	Honky- tonk Piano	37	Slap Bass 1	70	English Horn	103	FX 7 (echoes)
5	El. Piano 1	38	Slap Bass 2	71	Bossoon	104	FX 8 (sci-fi)
6	El. Piano 2	39	Synth Bass 1	72	Clarinet	105	Sitar
7	Harpsichord	40	Synth Bass 2	73	Piccolo	106	Banjo
8	Clavi	41	Violin	74	Flute	107	Shamisen
9	Celesta	42	Viola	75	Recorder	108	Koto
10	Glockenspiel	43	Cello	76	Pan Flute	109	Kalimba
11	Music Box	44	Contrabass	77	Blow Bottle	110	Bag Pipe
12	Vibraphone	45	Tremolo Strings	78	Shakuhachi	111	Fiddle
13	Marimba	46	Pizz. Strings	79	Whistle	112	Shanai
14	Xylophone	47	Orch Harp	80	Ocarina	113	Tinkle Bell
15	Tubular Bells	48	Timpani	81	Lead 1 (square)	114	Agogo
16	Dulcimer	49	String Ens 1	82	Lead 2 (saw- tooth)	115	Steel Drums
17	Drawbar Organ	50	String Ens 2	83	Lead 3 (calliope)	116	Woodblock
18	Perc. Organ	51	Synthstrings 1	84	Lead 4 (chiff)	117	Taiko Drum
19	Rock Organ	52	Synthstrings 2	85	Lead 5 (charang)	118	Melodic Tom
20	Church Organ	53	Choir Aahs	86	Lead 6 (voice)	119	Synth Drum

Nr.	DrumKit	Bruk
1	Standar GM kit 1	Til alt
2	Standar GM kit 2	Samme som 1
10	Rom Kit	Pop Ballads
17	Power Set	Rock, hard rock
25	Electronic kit	Ballads
26	Analog kit	Også brukt i balader
27	Dance Kit	Uses in Dance, Teckno
28	Dance Kit 2	Samme som 27
33	Standar GM kit 3	samme som 1,2 og 74,75
41	Brush/jazz kit	brukes i jazz, eller ballads
49	Orchestral Kit	klassisk musik
57	Effects Kit	Brukes til og lage litt effekter rundt melodien din
65	Percussion kit 1	
66	Percussion kit 2	
74	Standar Gm Kit 4	
75	Standar Gm Kit 5	

Nr.	Midi oppsettet, i dette tilfelle grunnoppsett.rg fila skal jeg her vise hvordan du endrer innstillingene.	hva er det controllene gjør
7	Volume	Dette sette volumet på midi sporet, laveste er 0 og høyeste er 127
10	Ballange	Denne kontrollern tar seg av hvor lyden på sporet skal befinne seg 0 er venstre og 127 er høyre, 65 er senter.
32	Bank Select	Denne kontrolleren tar seg av valgene av de forskjellige bankene som finnes i synthen/keyboardet "LSB"(fine) bank endring
0	Bank Select	Dette er MSB kontrolleren (coarse) bank endring
91	reverb	Dette setter rom følelsen på midi sporet, 0 er for ingen klang, og 127 er får mest klang

Husk og velge dette verktøyet før du velger segment.

Først må du velge hvilket segment du vil jobbe med før du klikker på event list editor menyen..

Her kan du velge mellom kontrollere, eller ander nyttige hendelser.

Event Type	Pitch	Velocity	Type (Data1)	Value (Data2)
clefchange			treble	
controller		7		127
controller		10		65
controller		91		120
controller		32		0
programchange			1	

Event type: note
 Absolute time: 1
 Duration: 0
 Note pitch: 70
 Note velocity: 100

Notation Properties
☒ Lock to changes in performed values
 Notation time: 1
 Notation duration: 0

OK Cancel

Ved og ha unnagjort dette, har du lagt opp en strukturert oppsett av midi segmentet som på forhånd fortelle synth/keyboardet hva den skal gjøre. Da er det lettere og eksportere sangen til midi, og deretter publisere den. Slik at den kan spilles av på mobil telefoner,(hvis mobilen har suport før midi), eller andre synther,

du kan laste ned den ferdige oppsettfilen her

midisetaup.rg

4.5 Hvordan endre bank select.

Noen ganger ønsker man og bruke andre lyder som finner på synth/keyboardet som ligger utenom gm standarden. Da er man nødt til og bruke en controller som tar seg av dette. controller 32.

Denne funksjonen brukes også hvis det er ønskelig og ha Tromme, som før eksempel effekter på et annet spor en 10. Jeg har spor 16 som favoritt der, da kan man med controller 32 (data1), og nummer 4 (data2) endre oppførselen på midi sporet. Ved da og velge programchange 57, vil det sporet bli effect kit.

Controller 0 og 32, med verdien 0, er gm standarden, brukes på track 1-9, 11-16

Controller 0 og 32, med verdien 1-127 er de forskjellige banken, samme her, brukes på track 1-9, 11-16

Controller 0 og 32, med verdien 4, er før min synth tromme, denne bruke jeg som standar på track 10, og ved spessiele behov kan andre sport også programeres til og oppføre seg som tromme.

Når det kommer til litt nyere keyboard er det flere muligheter, og litt flere kontrollere er nødvendig, før og programmere en yamaha som har Gm/Xg lyder, må vi ty til controller 0 (MSB) og controller 32 (LSB).

her har du et eksempel

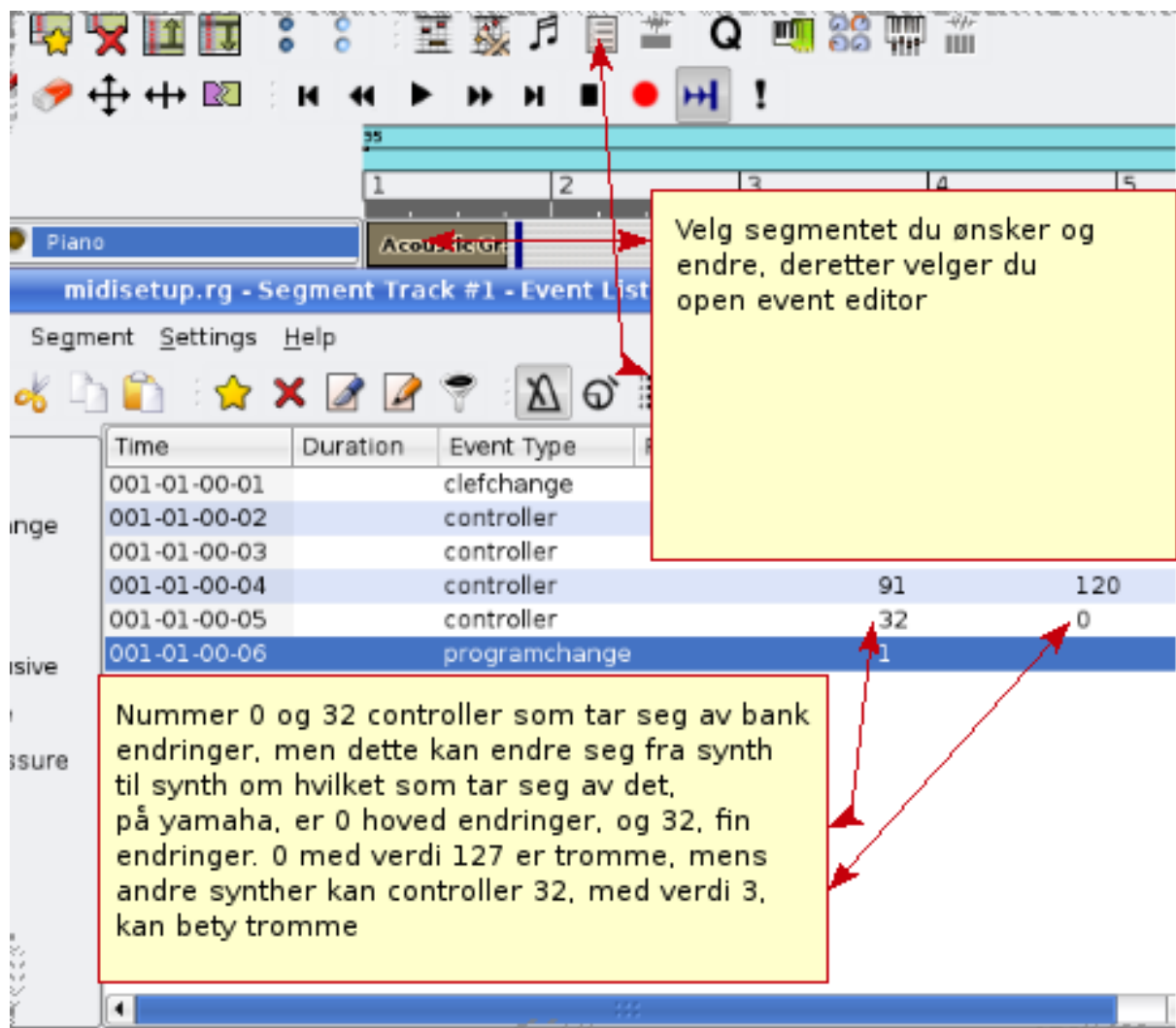
Mitt keyboard har et instrument på kontrollor 0(MSB) med verdi 8, og i controller 32(LSB) med verdi 1, og til slutt program endring 3.

så følgende blir det

controller 0 med verdi 8

controller 32 med verdi 1

og til slutt program change med verdi 3

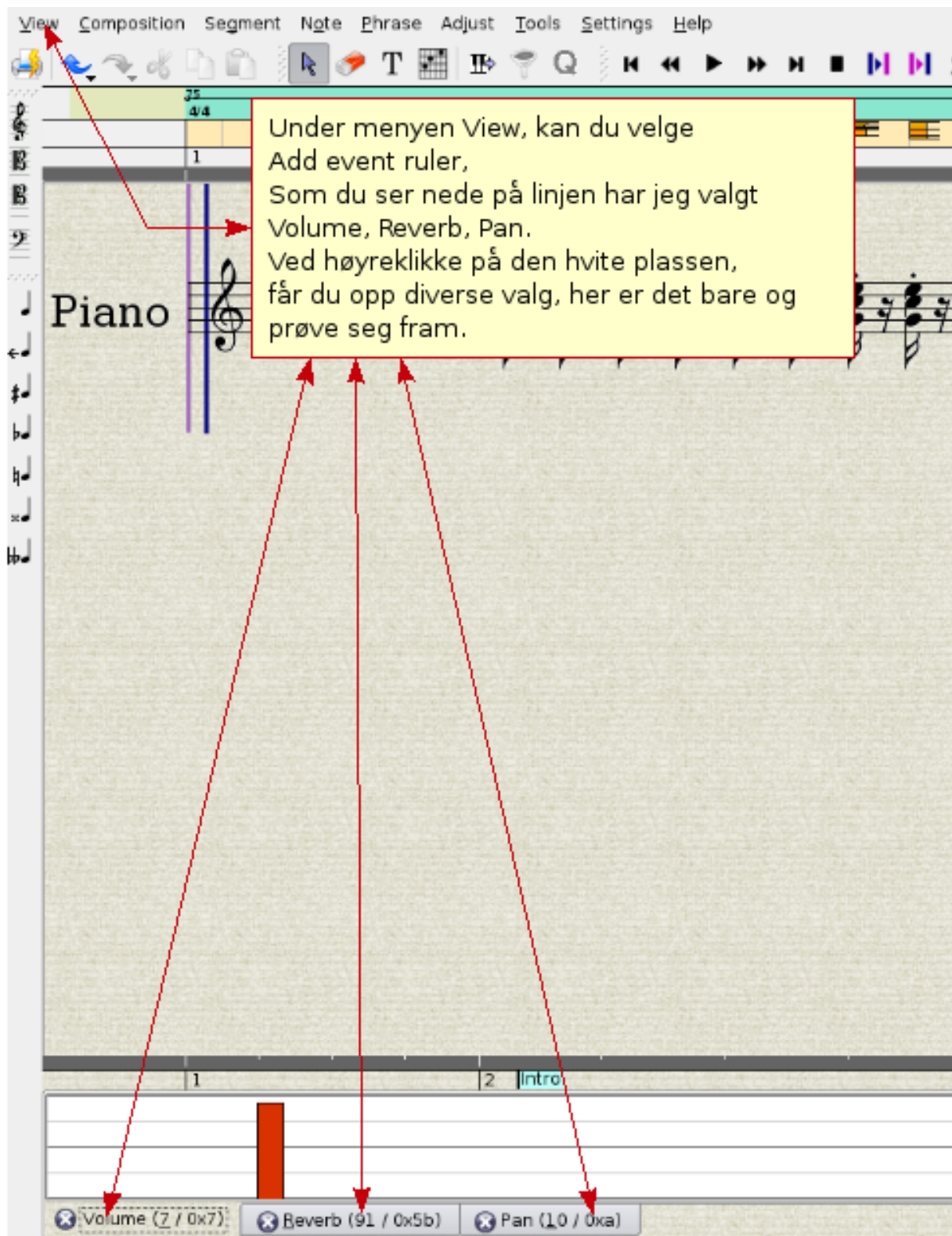

Rekkefølgen på controlleren 0 og 32 i forhold til programchange, er viktig
husk at controller 0 and 32, må komme før BEFORE program change.
jeg har inkludert dette i grunnoppsettfilen, som du kan laste ned litt oppfør her.

4.6 Hvordan få rosegarden til og legge inn controllers, og programchange i starten av segmentet automatisk

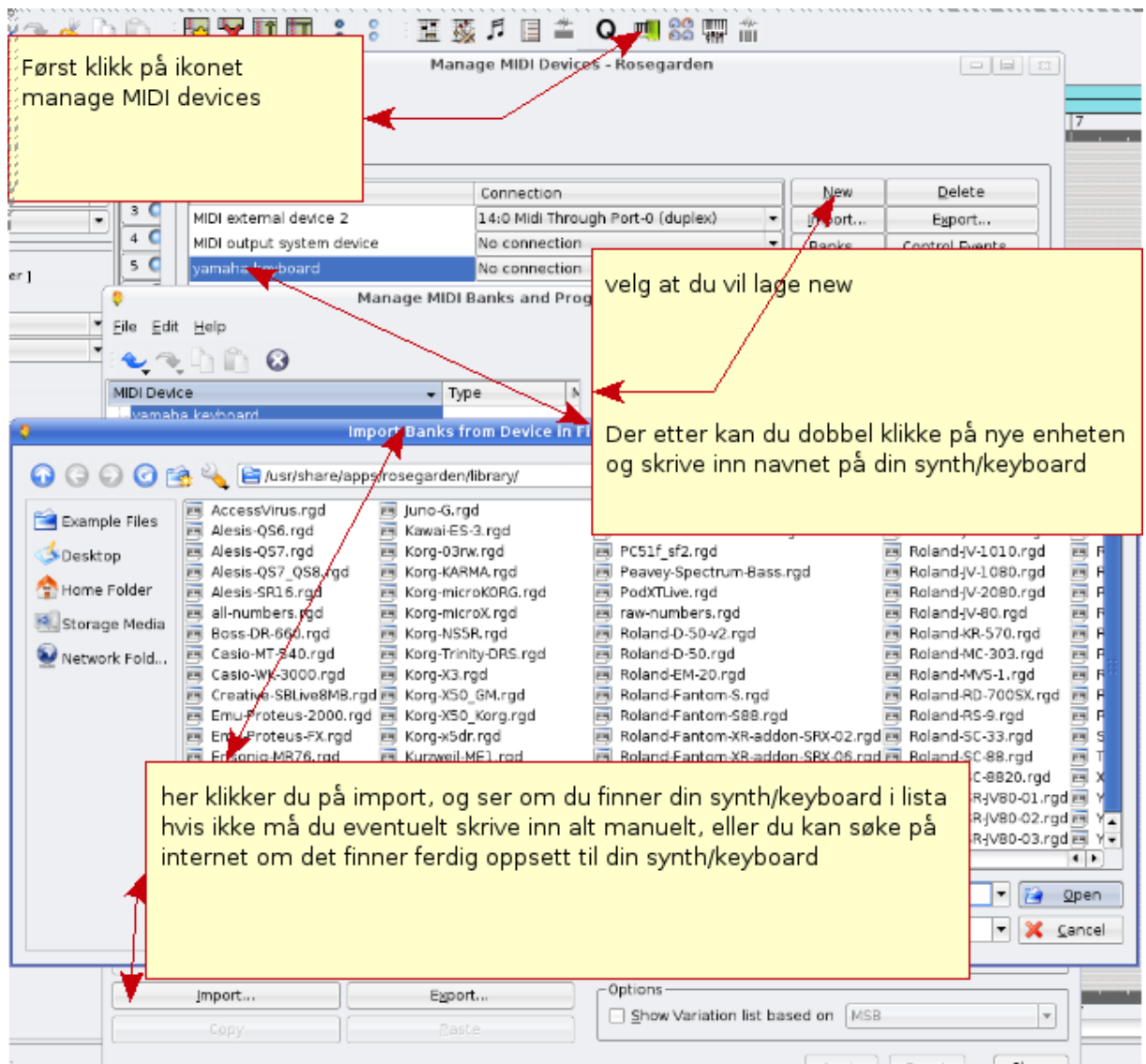
Dette er noe jeg er glad før at jeg fant ut, det og exportere en melodi til midi, da er det og foretrekke og ha denne infoen i segmentet. Så ved og bruke instrument parameters ved og velge instrumenter, pan, reverb, osv. Så kan du ved dette enkle trikset få rosegarden til og putte disse elementene inn i segmentet slik at sangen blir klar før midi export. Det du gjør, er mens rosegarden teller opp før deg før record, trykker du ned en tangent på keyboardet/synthen, slik at du får en note i opptellingen, gjør dette på alle segmentene du tenker og recorder på. Da når du exportere sangen til midi, ligger infoen i segmentet. Det du må huske på er og bare laste inn midi filen din, og fjerne de notene som ikke skal være der.

4.7 hvordan legge til programmchange, controllers in score editor

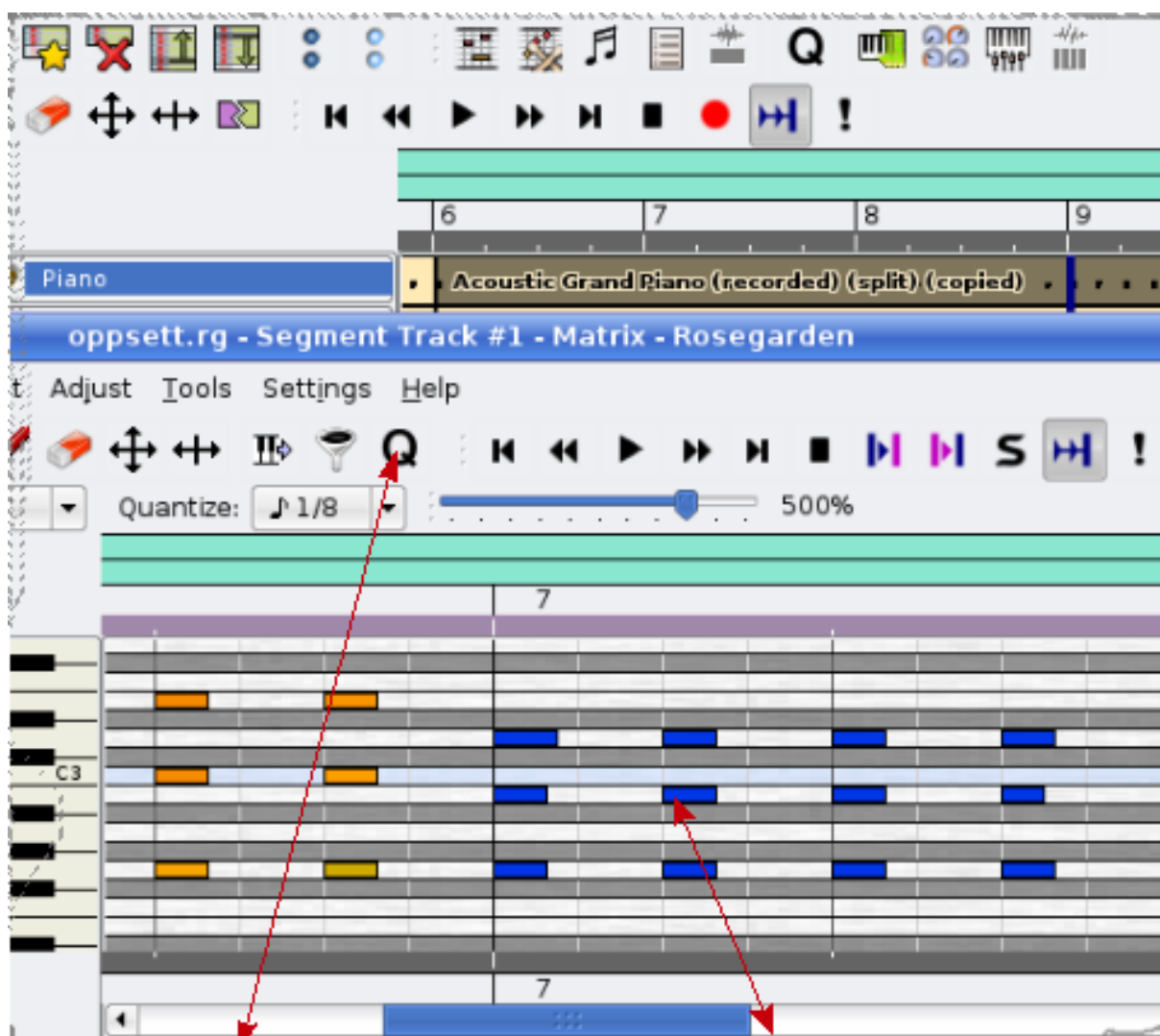
4.8 hvordan legge til MIDI Devices

Du kan også lage ny midi device som er spesielt for din synth/keyboard, slik at du kan ved hjelp av instrument parameters velger instrumentene du vil ha hurtig og enkelt.

5 Hvordan endre, redigere, forbedre et innspilt segment

Etter at man har spilt inn det man vil ha i det segmentet er det som regel noe og rette på, i stedet før og spille at på nytt, finnes det mange muligheter til og endre det ferdige innspilte segmentet til det bedre. Jeg tar før meg metode før metode, den første er og bruke matrix editoren.

De 12 blåe markerte segmentene, har jeg valgt med og holde nede venstre museknapp, og dradd over de ønskede segmentene.

Og ved og velge knappen som ser slik ut <--|--> kan du endre lengde på notene manuelt.

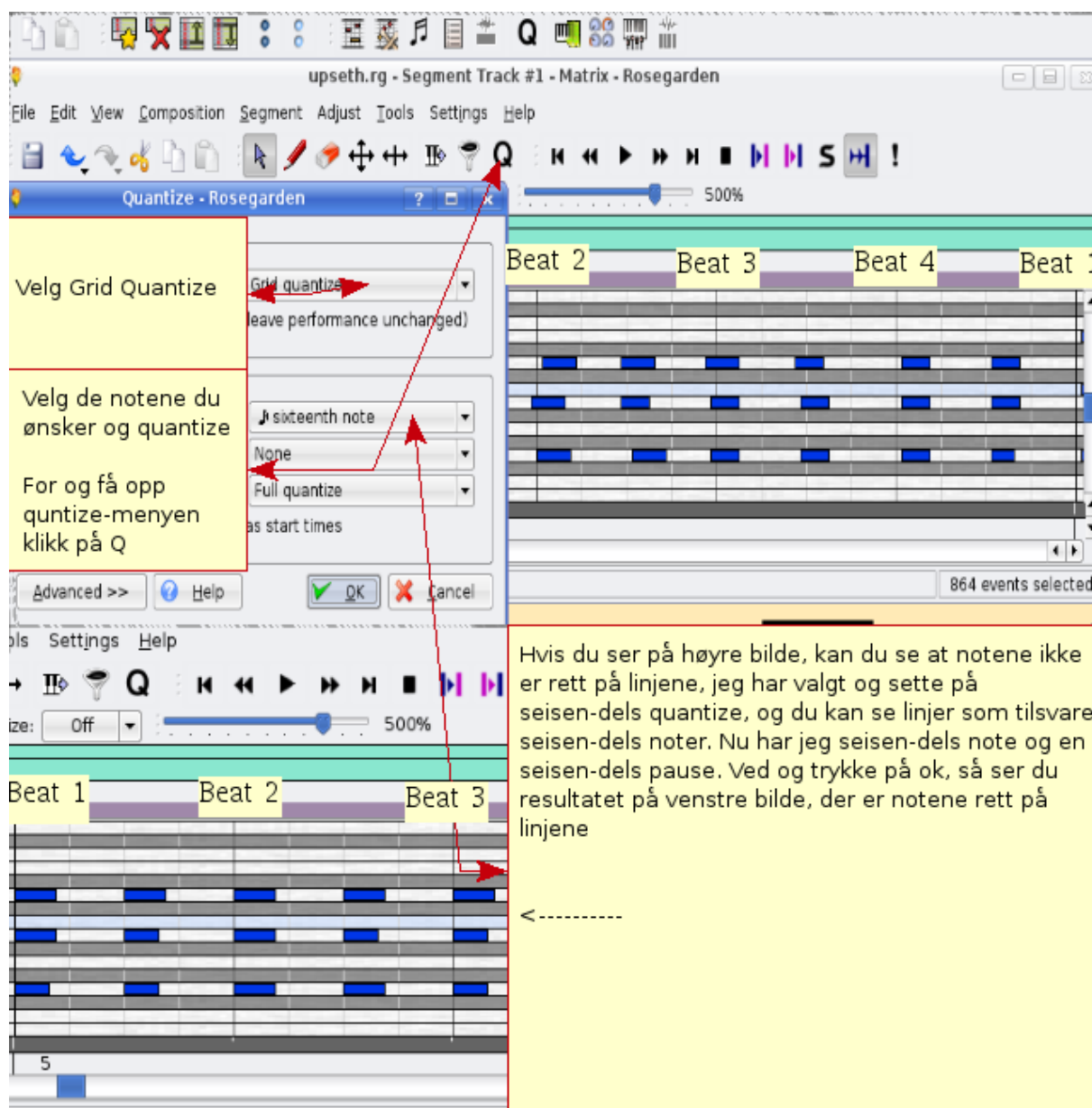
Men hvis du bruker Quantize funksjonen best mulig, kan du spare deg for mye arbeid.

6 Quantize

6.1 Grid Quantize

Denne funksjonen har flere muligheter, når man har spilt inn en del av musikken, kan det jo hende man har bommet litt på takten, det er da [Quantize](#) kommer inn i bilde. Den er nyttig før og få notene rett på takten.

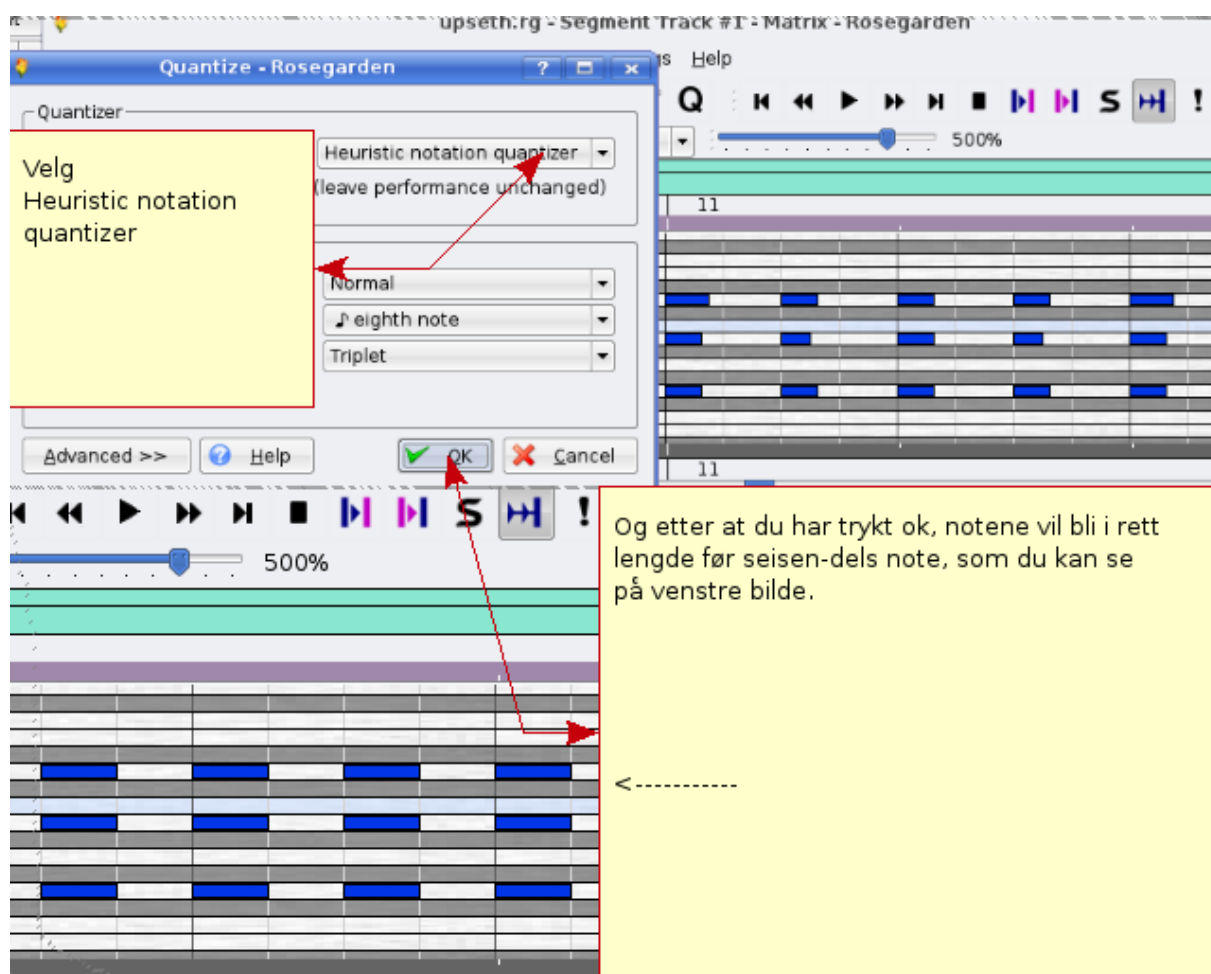
Ved og bruke denne rett, kan du spare deg for mye arbeid. Her er det bare og prøve seg fram, det er alltid mulighet til og angre hvis Quantisering ikke gikk som forventet, så kan du forsøke igjen med andre spesifikasjonen på base grid uniten, man må prøve seg fram og se hvilken innstilling som fungerer beste. Det er mange muligheter.

6.2 Legato Quantizer

Med denne kan du ved et enkelt tastetrykk endre en stakkato innspilt del til legato.

6.3 Heuristic notation quantizer

En annen Quantizer som vi skal ta i bruk er heuristic notation quantizer. Denne hjelper til med og forlenge notene til en lengde du skulle ønske. Denne brukes mest til og rydde opp i notasjon framvisningen.

Denne metoden har forlenget noten til rett lengde på en 16 del som skal spilles stakato, med en påfølgende 16 dels pause, Dette forandre notasjon visningen til det bedre

Nummer 1 viser hvordan notene så ut før Quantizeringa, og nummer 2 viser hvordan se ser ut etter. Nummer 2 er lettere for en musiker og tolke enn nummer 1 er forvirrende og krevende og tolke, med 32'ende dels noter, med litt varierende pauser. Nummer 2 er nok bedre og tolke, og vil nok bli nærmest likt slik jeg ønsker notene skal spilles. En ting at det høres fint ut på midien, men hvis du ønsker og skrive ut noter til et orkester, skolekorps, er det viktig og rydde litt opp, og gjøre notasjonen blir ryddig og oversiktlig. Dette var en kort introduksjon til hvordan man kan bruke Matrix editoren.

7 Note edisjonen

Note edisjon er en kraftig editering verktøy for og klargjøre notene for orkester, skolekorps, eller et piano verk, du har verktøy til og lage forskjellige tegn til verket, hvor du kan legge inn hvor sterkt man kan spille, og hvor svakt, tempo endringer, og mer til. Skal vise det som vil bli mest brukt når du driver med note-editering. Legger inn et før bilde også et etter bilde for og vise hva endringene blir. Før:

Her ser du en del av et ark med noter, dette blir litt før uoversiktlig før en pianist, og vi mangler betegnelser som forteller hvordan dette skal uttrykkes. Etter at jeg har arbeidet med notasjonen, blir den seende ut slik:

Moderat6

Piano

4/4

f p pp ff

G F G

mf ff f

5 10

Her har man fått inn hvilken fart, og hvilken styrke notasjonen skal spilles med. Samtidig har jeg endre notene til og binde seg sammen, slik at det er letter og lese, og samtidig tar mindre plass. La oss ta en nærmere titt på hvordan jeg fikk inn disse bemerkningene i notasjonen.

7.1 Hvordan få inn spesifikasjoner i notasjons editoren

Veld og klikke på T, får du opp The Text Editor menyen som du ser til høyre. Her har du muligheter til og legge inn informasjon i notasjonen.

Du kan også velge hvilken styrke, notasjonen skal spilles i med og velge dynamic i drop down menyen

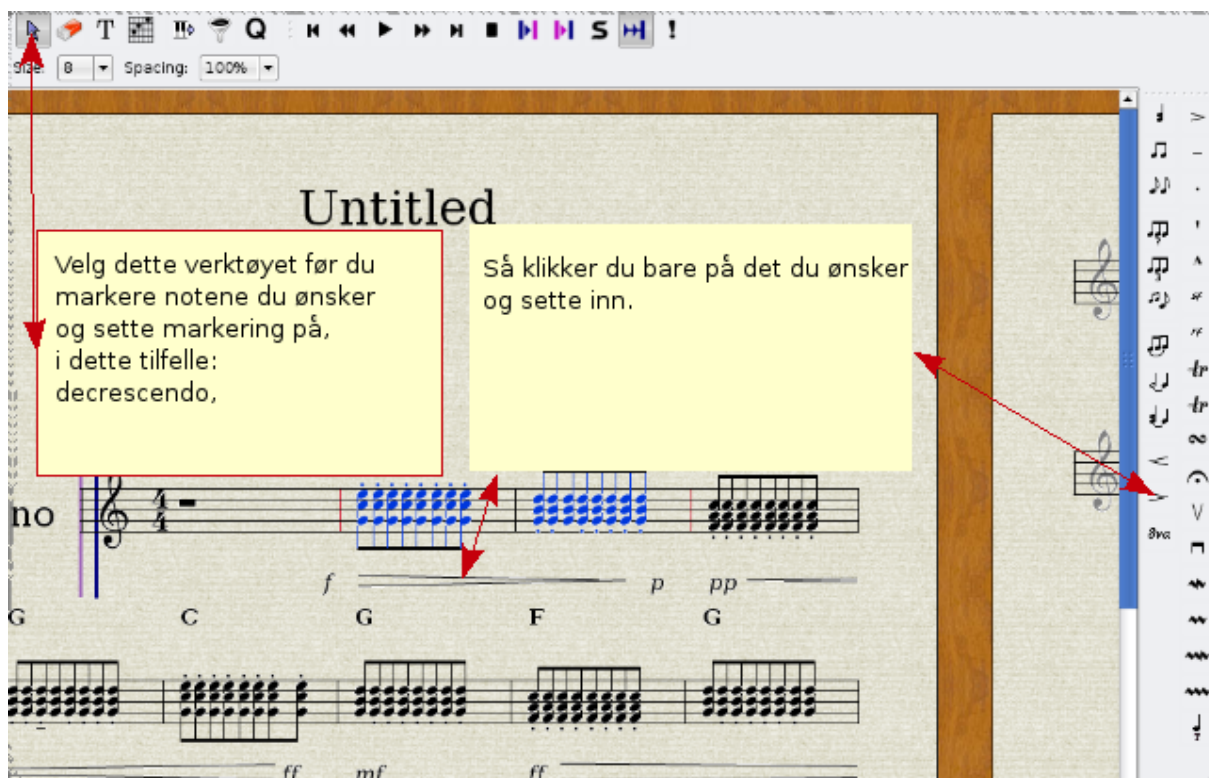
I drop down menyen kan du velge og sette inn tempo

Også kan du legge til akkorder. Her er det bare og utforske drop down menyene.

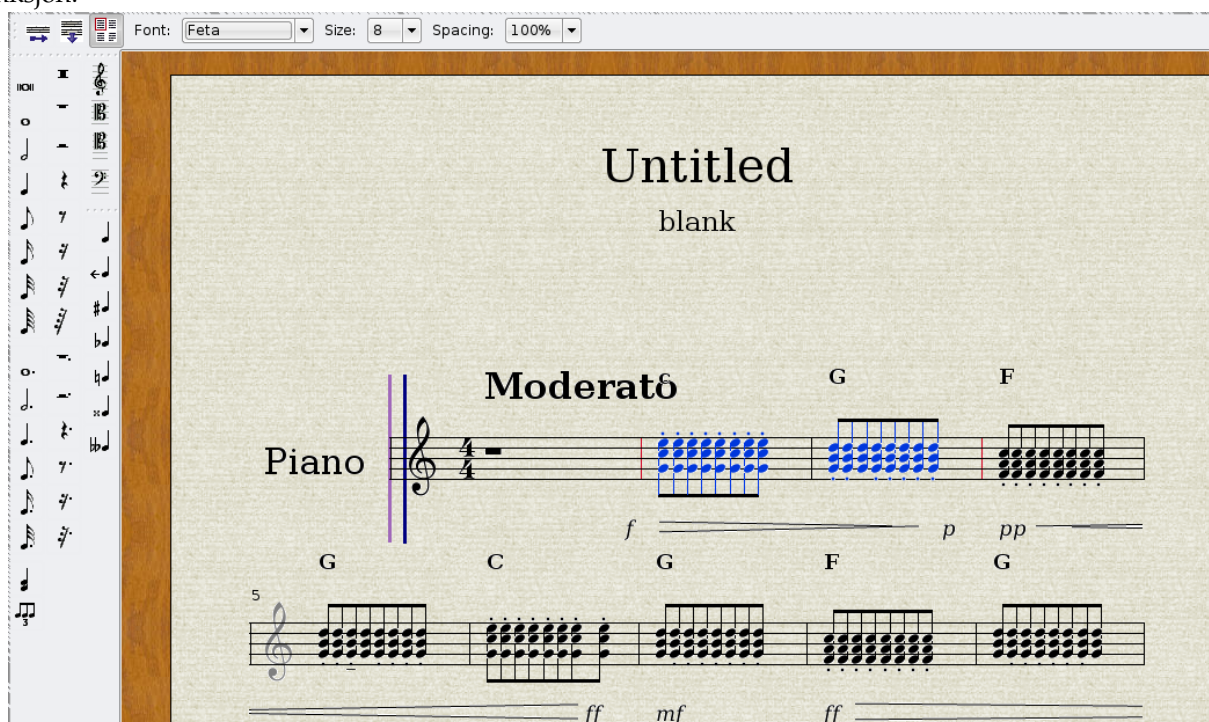
The screenshot shows the Rosegarden software interface. The top menu bar includes Position, Segment, Note, Phrase, Adjust, Tools, Settings, and Help. Below the menu bar is a toolbar with various icons. A 'Text' icon (a 'T' inside a square) is highlighted with a red arrow pointing to a text box. The 'Text - Rosegarden' dialog box is open, showing a 'Specification' section with 'Text' set to 'p', 'Style' set to 'Dynamic', and 'Dynamic' set to 'p'. A 'Preview' section shows a musical staff with a note and the dynamic 'p'. The dialog box has 'Help', 'OK', and 'Cancel' buttons. The background shows a musical score with various notes and dynamics like 'Moderato', 'Piano', 'f', 'p', 'pp', 'ff', and 'mf'. Red arrows point from the text boxes to the 'Text' icon, the 'Dynamic' dropdown menu, the 'Style' dropdown menu, and the 'Text' input field.

Med og følge denne veiledningen får du satt forskjellige nyttige ting, som fortelle musikeren hvordan du ønsker tempoet, hvor kraftig, og hvilken akkord. Det er bare en del av verktøyet, påfølgende bilde viser hvordan man får endret hvordan notene bindes sammen, og hvordan du kan sette inn gradvis økende styrke på notasjonen.

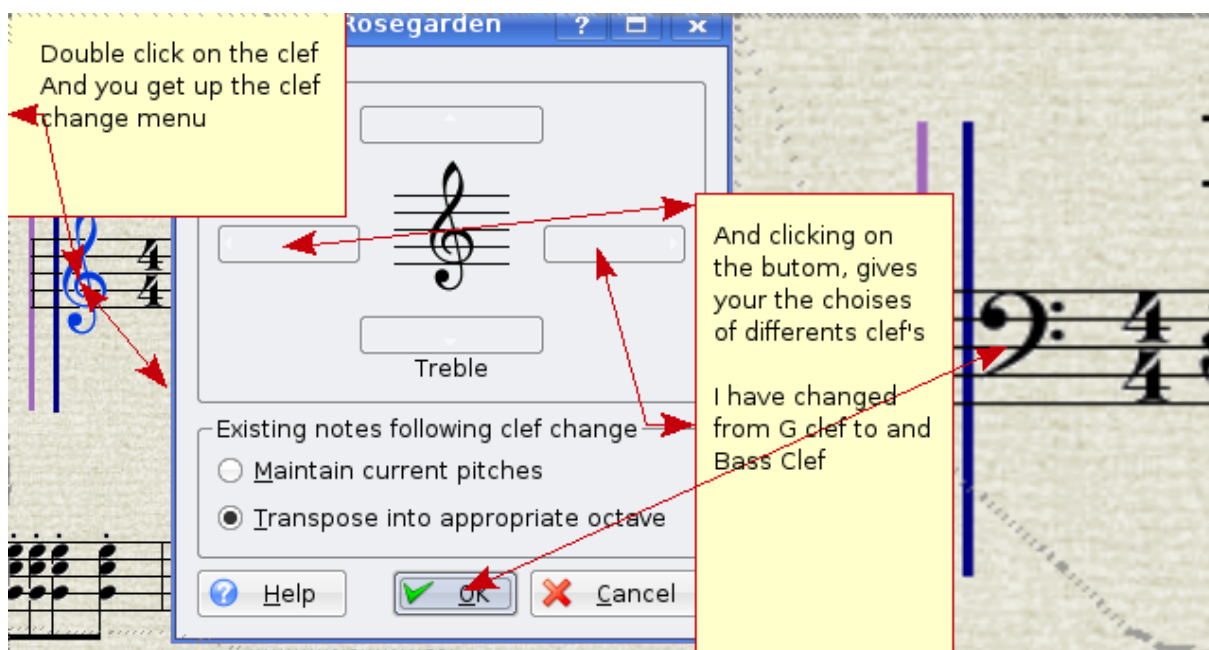
Hvis du ser på menyen til høyre, er der mange muligheter før og forbedre informasjonen på notasjonen, det du bare behøver og huske på er og bare merke de notene du ønsker og legge på en spesiell funksjon.

Hvis du ser på venstre siden, har du muligheter til og manuelt legge inn noter og pauser i notasjonen, du kan endre fra G-nøkkel til bass-nøkken, dette skal jeg gå litt nærmere inn på.

7.2 Hvordan endre clef

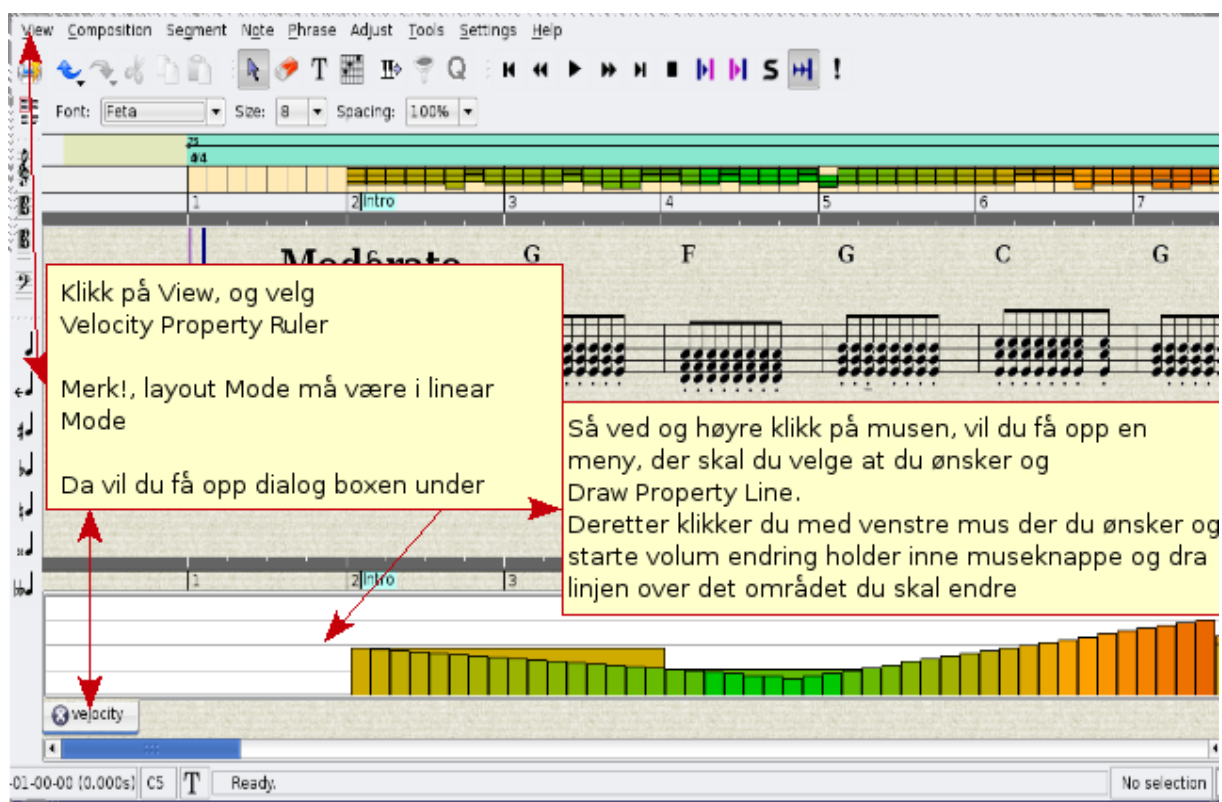
- Ved og dobbelklikke på G-nøkkelen, får du opp en meny

7.3 Hvordan endre notasjons nøkkel

[attachment:changekey.png]

7.4 Hvordan endre notevolum på innspilt segment.

7.5 Hvordan endre notespilling etter dine innsatte tegn i scoreeditor

Da bruker du funksjonen interpret

7.5.1 interpret funksjonen i score editor

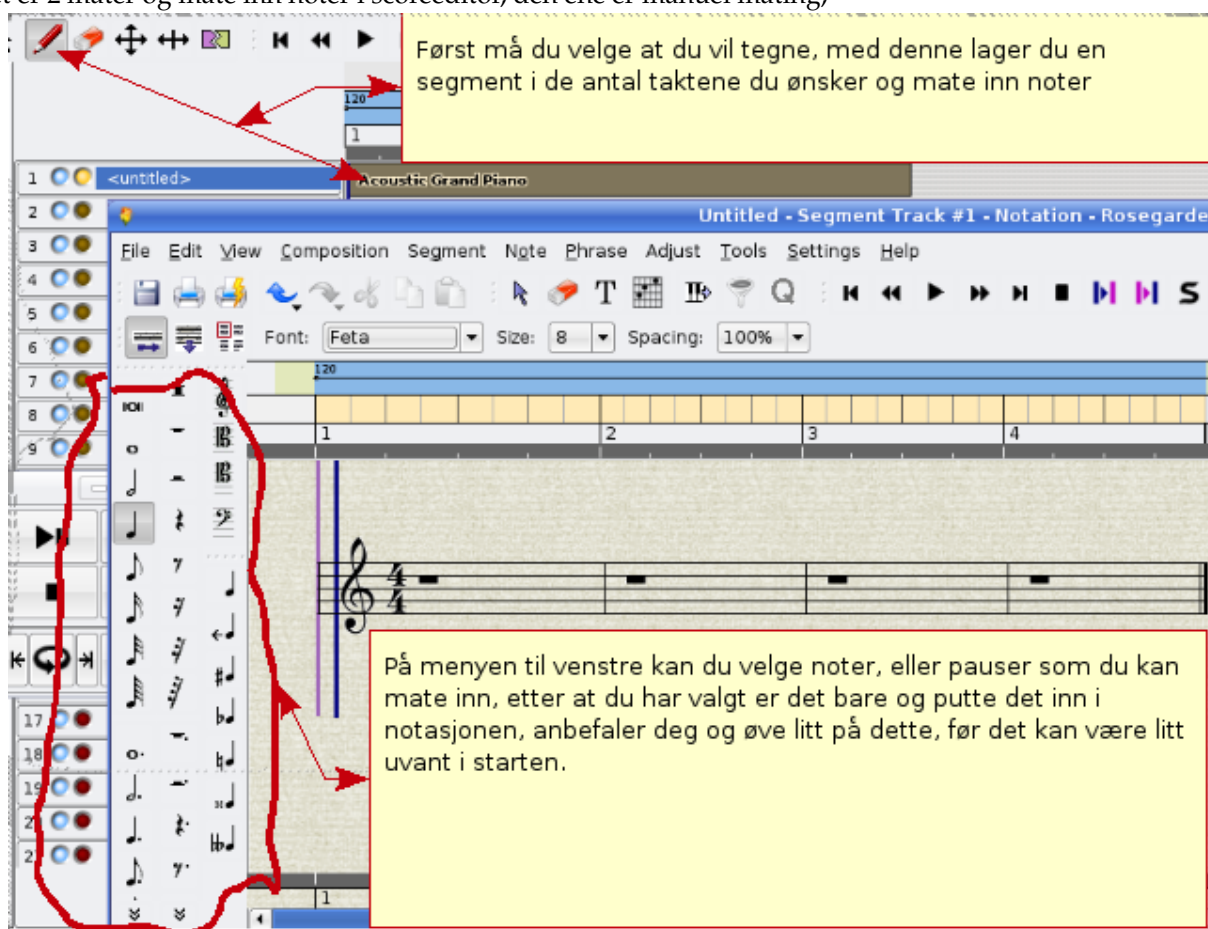
Når man spiller på en synth/keyboard, er det ikke bestandig man greier og holde samme tonestyrke på akkordene, eller du ønsker og få instrumentene til og spille piano der det er piano og forte der det er forte. Dette kan du få rosegarden til og gjøre før deg automatisk etter at du har lagt inn alle markeringer, og tegn i notasjonen, når du er ferdig og legge inn, høyreklikker du i score editor, og velger "interpret" Da blir notene og spille etter dine markeringer, og tegn.

7.6 Hvordan splitte segment for Grand staff

It is not possible yet, to display a piano segment in a dual system (grand staff). However [here is a detailed manual](#) on rendering such scores with [LilyPond](#) . First step is to split a segment by pitch (This feature refers to [feature request 4932](#)).

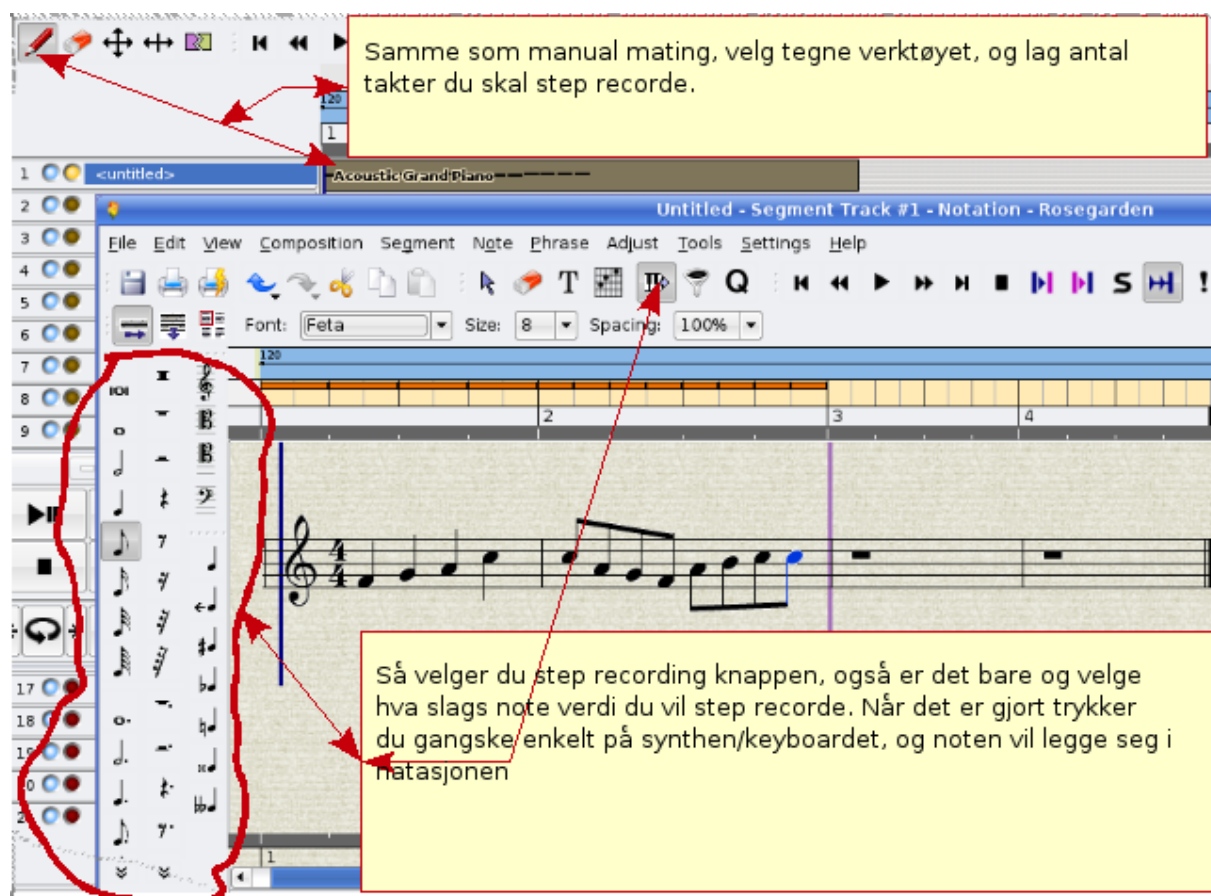
7.7 Sett inn noter manuelt, og step record i scoreeditor

Det er 2 måter og mate inn noter i scoreeditor, den ene er manuel mating,

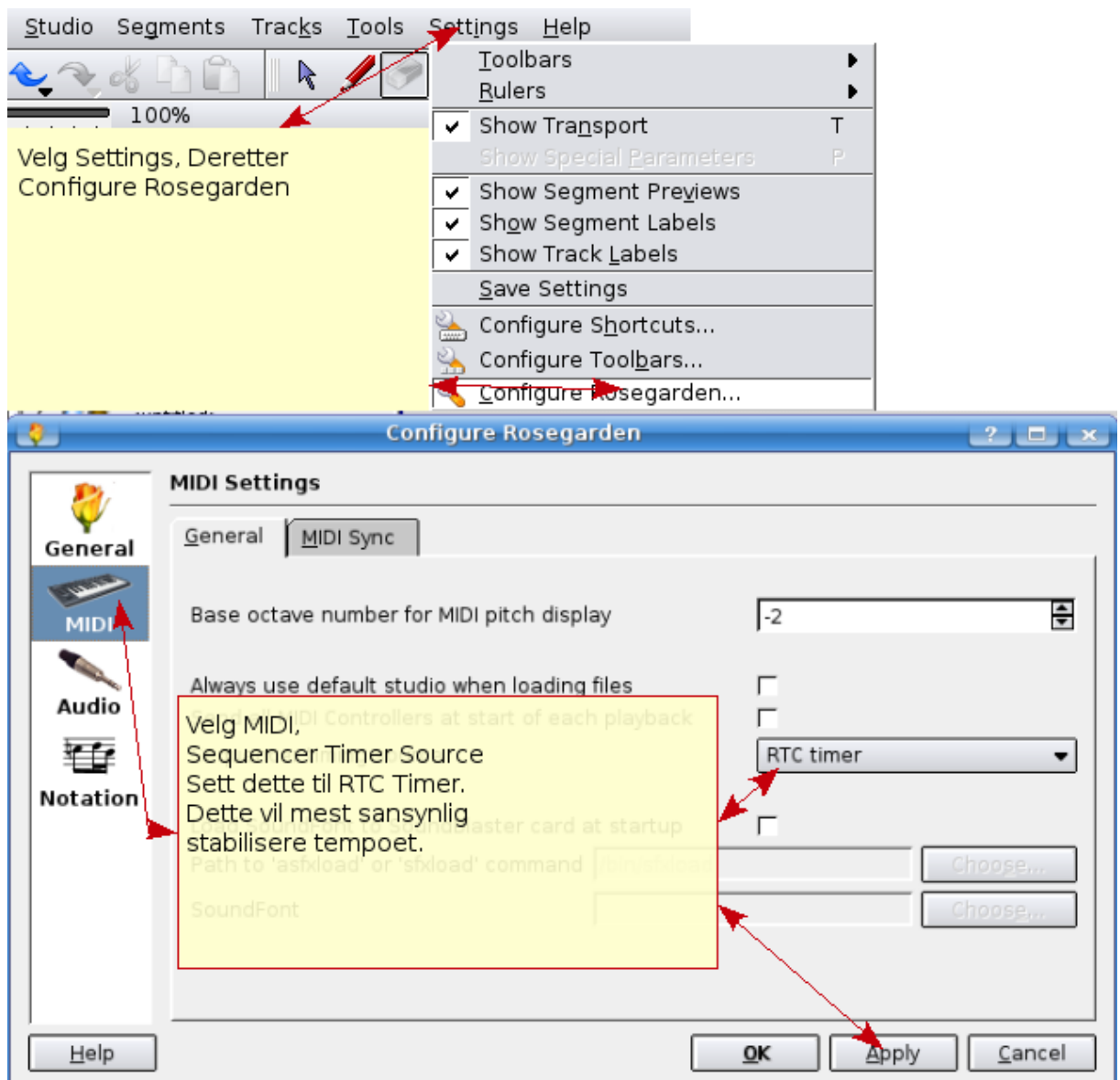
Andre metoden er og kjøre på med step record. Den er mitt favoritt, og kan være en fin metode før studentene og lære seg og finne ut hva slags tast på synthen/keyboardet som representere noten.

8 Rosegarden tempoet er ustabilt

hvis du opplever dette kan du forsøke og endre sequencer timer source

9 Hvordan endre tempo i Rosegarden

Det kan gjøres på flere måter, jeg skal vise den jeg synes er mest grei og bruke. Ved og høyre klikke på linjen som er rett under 120 tallet, får du opp en meny, der får du diverse valg til og endre på tempo.

Menyen er følgende

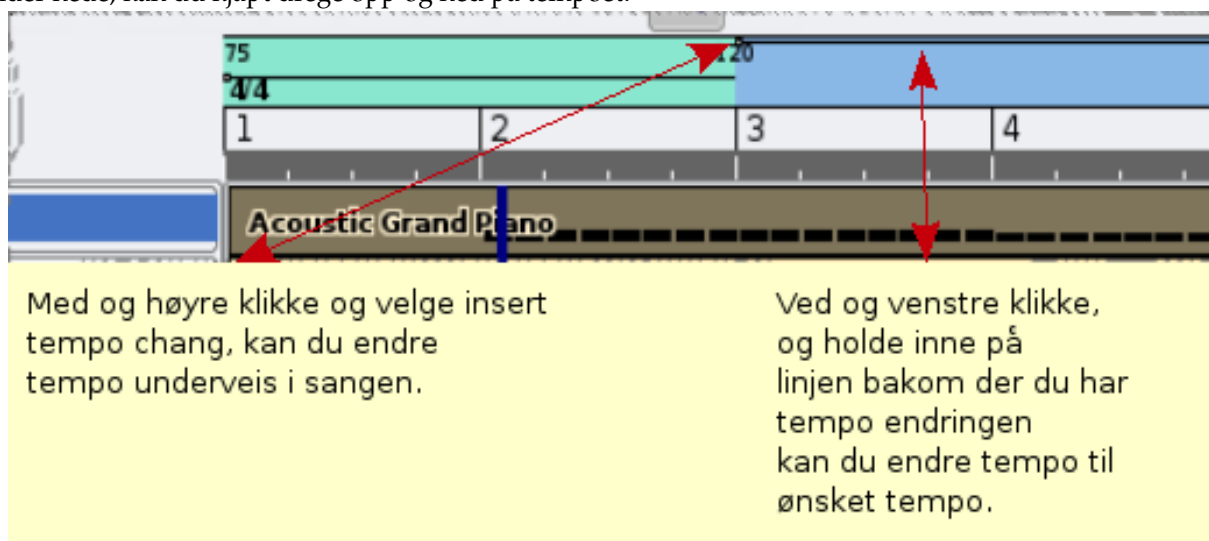
1. Insert Tempo Change
2. Insert Tempo Change at Playback Position
3. Delete Tempo Change

4. Ramp Tempo to Next Tempo
5. Un-ramp Tempo
6. Edit Tempo
7. Edit Time Signature...
8. Open Tempo And Time Signature Editor

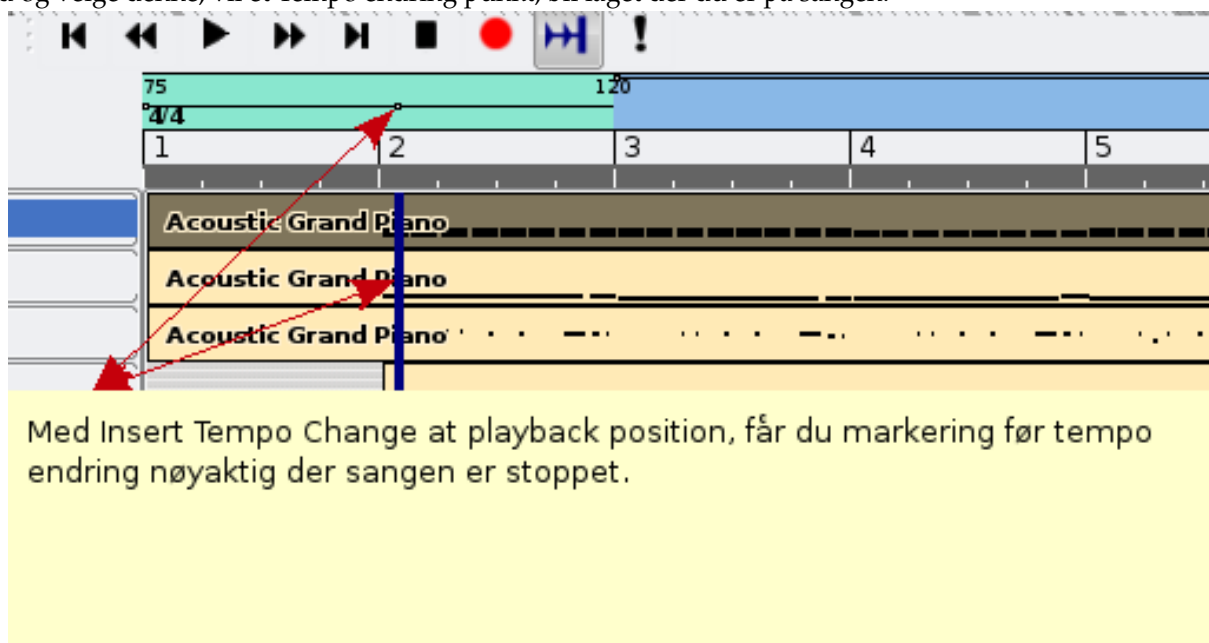
9.1 Insert Tempo Change

Ved og høyre klikke, der du ønsker tempo endring, la oss si ved 3 tallet, også velger 'Insert Tempo Change' Vil du få opp en prikk ved 3 tallet. Så da ved og venstre klikke bakom den nye prikken og holder nede, kan du kjapt drege opp og ned på tempoet.

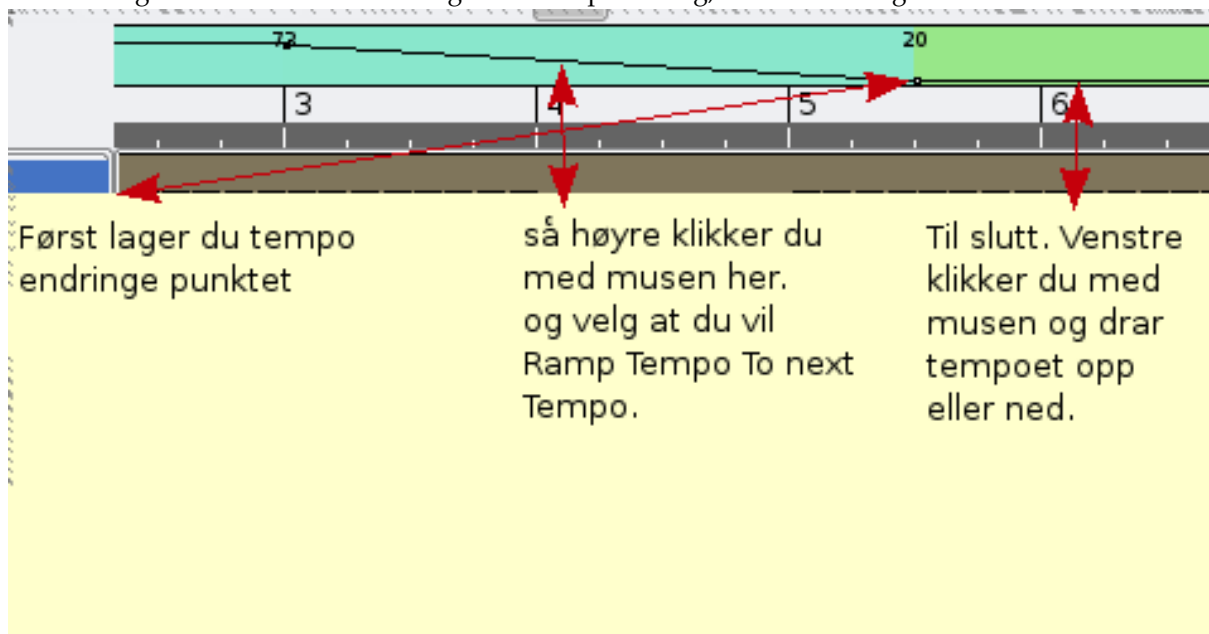
9.2 Insert Tempo Change at Playback Position

Ved og velge denne, vil et Tempo endring punkt, bli laget der du er på sangen.

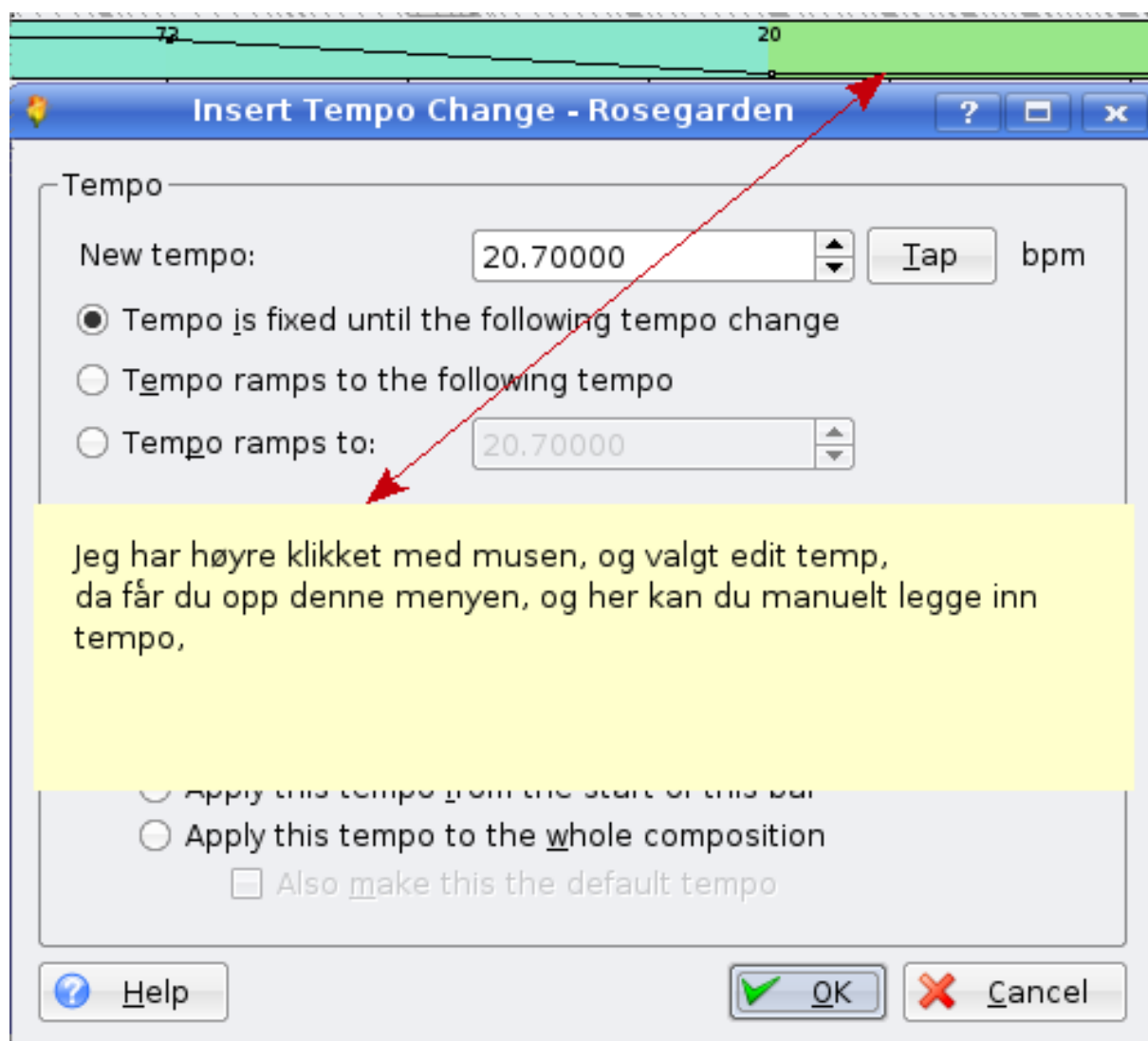
9.3 Ramp Tempo to Next Tempo

Denne er fin og bruke hvis du ønsker en gradvis tempo økning, eller reduisering.

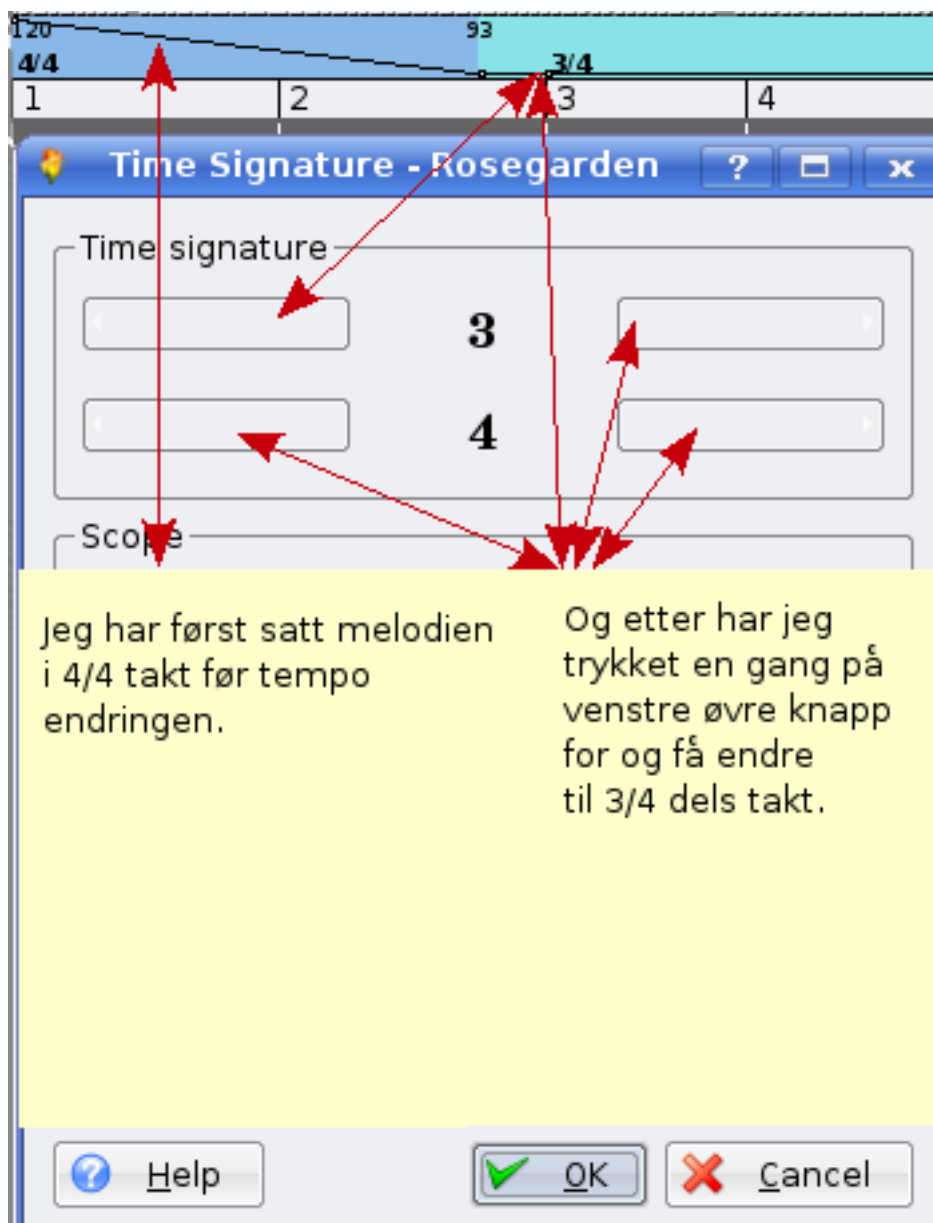
9.4 Edit Tempo

Her kan du endre på tempo med og skrive inn hvilken tempo du ønsker, denne er nok den beste og bruke hvis du ønsker et spessielt tempo, denne dra funksjonen er grei, men kan være litt upresis.

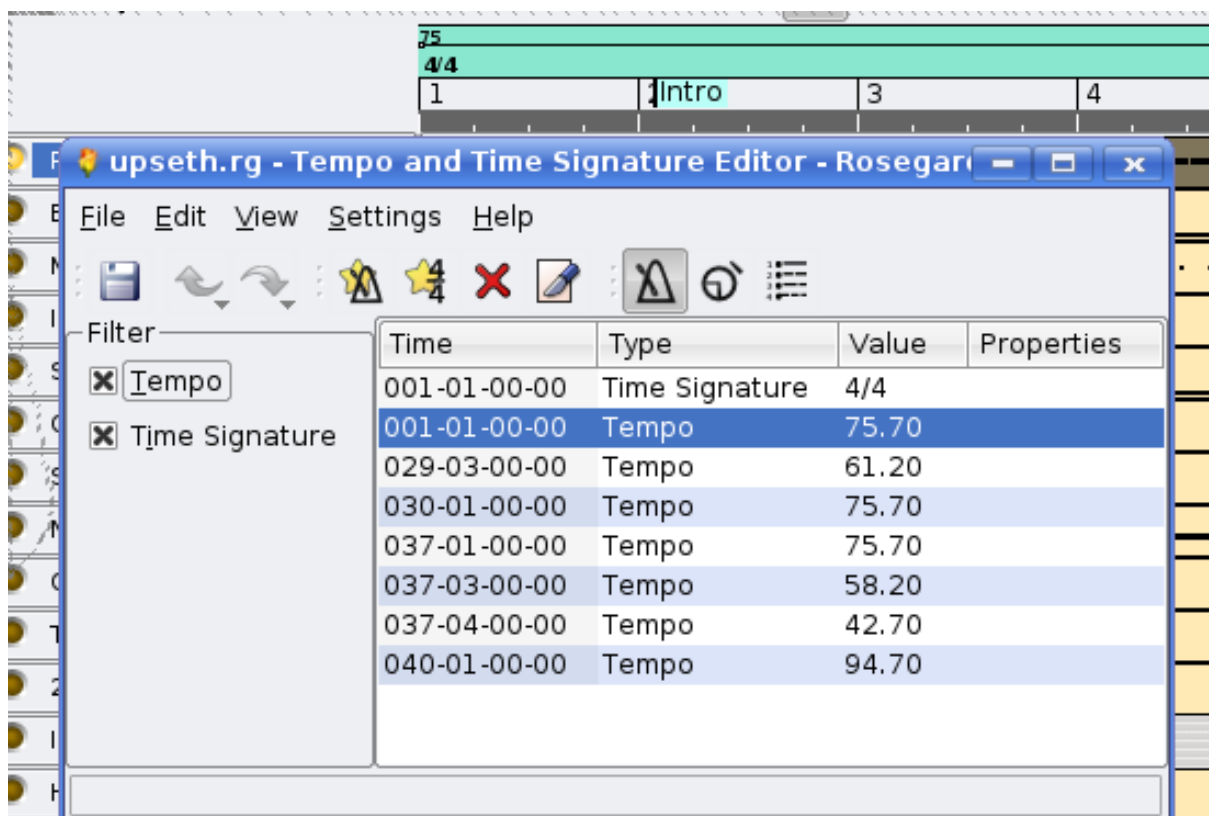

9.5 Edit Time Signature

Denne gir deg mulighet til og endre på takten i melodien, i mitt eksempel har jeg i starten en 4/4 takt, og etter tempo endringen har jeg endret låten til en 3/4 dels takt.

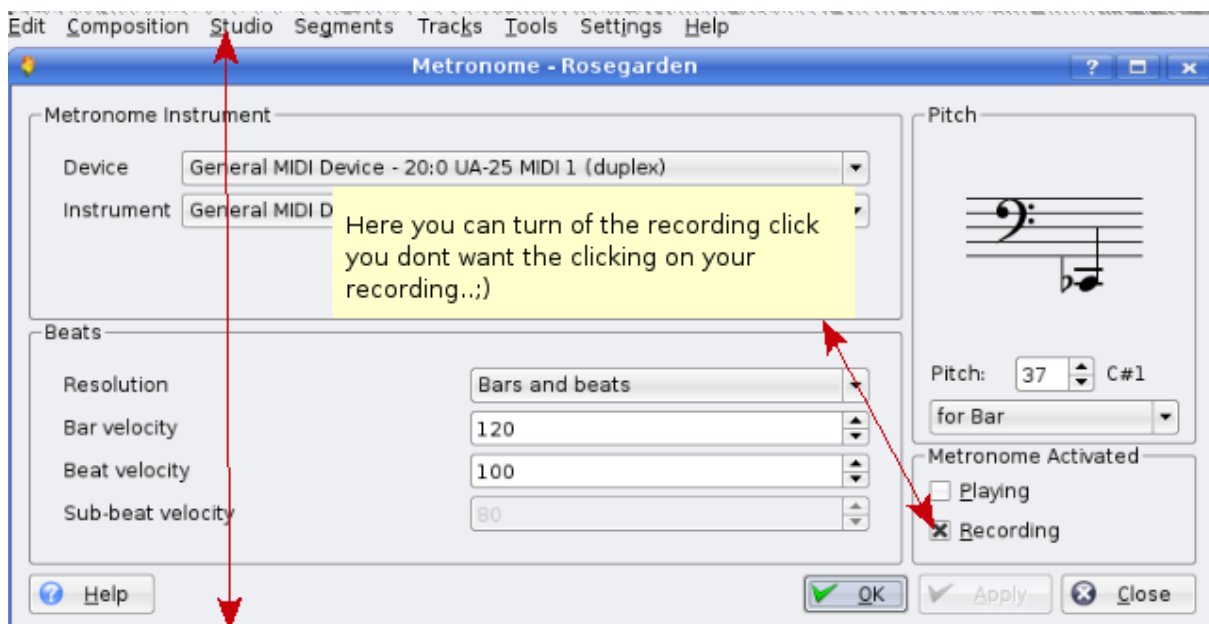

9.6 Open Tempo And Time Signature Editor

Med denne kan du manuelt gå inn på alle dine tempoendringer, takt endringer og endre manuelt.

9.7 Hvordan slå av metronom klikk

Den femte meny valget under studio, kan du klikke på "Manage Metronome", dette er for rosegarden 1.6.1 og opp

Rosegarden før denne versjonen har en litt annen vei.
Først velg Menyen Composition, og første valget er så studio, og under der finner du Manage Metronome.

Etter at du har hatt et vellykket opptak av midi sangen, kan du påbygge med vokal, eller el-gitar, osv. Her er det bare og være kreativ.

9.8 Exempel på sanger som er laget i Rosegarden

her har du et eksempel på et musik stkke som er laget i rosegarden, her har jeg fått en kamerat til og spille inn gitar.

arr/melodi: Alf Tonny Bätz. Guitarist: Bjørn Nygård

Mp3 versjonen

<http://alfton.gfxi.no/files/upseth.mp3>

Midi versjonen

<http://alfton.gfxi.no/files/upseth.mid>

10 Copyright and authors

Dette dokumentet er skrevet av Alf Tonny Bätz (2008), og Holger Levesen (2008) og er copyrighted. Den er også sluppet under GPL2 eller seinere versjoner.

If you add content to it, **please only do so if you are the author of it and plan to release it under the same conditions !** Then add your name here and release it under the GPL2 or later version.

11 Translation copyright and authors

Bokmål oversettelsen har blitt gjort av Alf Tonny Bätz (2008) og er sluppet under GPL2 eller seinere versjoner. The Bokmål translation is copyrighted by Alf Tonny Bätz (2008) and is released under the GPL2 or any later version.

12 Oversettelsen av dette dokumentet

Fult oversatt versjon av dette dokumentet er enda ikke tilgjengelig, men et uferdig oversettelse på norsk bokmål finnes.

12.1 HowTo translate this document

Translations of this document are kept in .po files like in many free software projects, read `usr/share/doc/debian-edu-doc-en/README.rosegarden-manual-translations` for more information on this. Please read also read this, if you want to start/help translating this document.

To commit your translations you need to be a member of the alioth project `debian-edu`. To translate, you just need to check out some files from from svn (which can be done anonymously), create patches and send those to debian-edu-doc@packages.qa.debian.org.

You can checkout the `debian-edu-doc` source anonymously with the following command (you need to have the `subversion` package installed for this to work):

- `svn co svn://svn.debian.org/svn/debian-edu/trunk/src/debian-edu-doc`

Then edit the `documentation/rosegarden/rosegarden-manual.$CC.po` (where you replace \$CC with your language code). There are many tools for translating available, we suggest to use `kbabel`.

Then you either commit the file directly to svn (if you have the rights to do so) or send the file to the mailinglist.

To update your local copy of the repository use the following command inside the `debian-edu--doc` directory:

- `svn up`

Read `/usr/share/doc/debian-edu-doc-en/README.rosegarden-manual-translations` to find information how to create a new .po file for your language if there is none yet, and how to update translations. If you are new to SVN, look at the [SVN book](#), it has a chapter on the [basic workflow with SVN](#).

Please report any problems.

13 Appendix A - The GNU Public License

Note to translators: there is no need to translate the GPL license text.

13.1 Rosegarden manualen

Copyright (C) 2008 Alf Tonny Bätz <alfton@gmail.com> and others, see the [Copyright chapter](#) for the full list of copyright owners.

This program is free software; you can redistribute it and/or modify it under the terms of the GNU General Public License as published by the Free Software Foundation; either version 2 of the License, or (at your option) any later version.

This program is distributed in the hope that it will be useful, but WITHOUT ANY WARRANTY; without even the implied warranty of MERCHANTABILITY or FITNESS FOR A PARTICULAR PURPOSE. See the GNU General Public License for more details.

You should have received a copy of the GNU General Public License along with this program; if not, write to the Free Software Foundation, Inc., 51 Franklin Street, Fifth Floor, Boston, MA 02110-1301 USA.

13.2 GNU GENERAL PUBLIC LICENSE

Version 2, June 1991

Copyright (C) 1989, 1991 Free Software Foundation, Inc. 51 Franklin Street, Fifth Floor, Boston, MA 02110-1301, USA. Everyone is permitted to copy and distribute verbatim copies of this license document, but changing it is not allowed.

13.3 TERMS AND CONDITIONS FOR COPYING, DISTRIBUTION AND MODIFICATION

0. This License applies to any program or other work which contains a notice placed by the copyright holder saying it may be distributed under the terms of this General Public License. The "Program", below, refers to any such program or work, and a "work based on the Program" means either the Program or any derivative work under copyright law: that is to say, a work containing the Program or a portion of it, either verbatim or with modifications and/or translated into another language. (Hereinafter, translation is included without limitation in the term "modification".) Each licensee is addressed as "you".

Activities other than copying, distribution and modification are not covered by this License; they are outside its scope. The act of running the Program is not restricted, and the output from the Program is covered only if its contents constitute a work based on the Program (independent of having been made by running the Program). Whether that is true depends on what the Program does.

1. You may copy and distribute verbatim copies of the Program's source code as you receive it, in any medium, provided that you conspicuously and appropriately publish on each copy an appropriate copyright notice and disclaimer of warranty; keep intact all the notices that refer to this License and to the absence of any warranty; and give any other recipients of the Program a copy of this License along with the Program.

You may charge a fee for the physical act of transferring a copy, and you may at your option offer warranty protection in exchange for a fee.

2. You may modify your copy or copies of the Program or any portion of it, thus forming a work based on the Program, and copy and distribute such modifications or work under the terms of Section 1 above, provided that you also meet all of these conditions:

- a) You must cause the modified files to carry prominent notices stating that you changed the files and the date of any change.
- b) You must cause any work that you distribute or publish, that in whole or in part contains or is derived from the Program or any part thereof, to be licensed as a whole at no charge to all third parties under the terms of this License.
- c) If the modified program normally reads commands interactively when run, you must cause it, when started running for such interactive use in the most ordinary way, to print or display an announcement including an appropriate copyright notice and a notice that there is no warranty (or else, saying that you provide a warranty) and that users may redistribute the program under these conditions, and telling the user how to view a copy of this License. (Exception: if the Program itself is interactive but does not normally print such an announcement, your work based on the Program is not required to print an announcement.)

These requirements apply to the modified work as a whole. If identifiable sections of that work are not derived from the Program, and can be reasonably considered independent and separate works in themselves, then this License, and its terms, do not apply to those sections when you distribute them as separate works. But when you distribute the same sections as part of a whole which is a work based on the Program, the distribution of the whole must be on the terms of this License, whose permissions for other licensees extend to the entire whole, and thus to each and every part regardless of who wrote it.

Thus, it is not the intent of this section to claim rights or contest your rights to work written entirely by you; rather, the intent is to exercise the right to control the distribution of derivative or collective works based on the Program.

In addition, mere aggregation of another work not based on the Program with the Program (or with a work based on the Program) on a volume of a storage or distribution medium does not bring the other work under the scope of this License.

3. You may copy and distribute the Program (or a work based on it, under Section 2) in object code or executable form under the terms of Sections 1 and 2 above provided that you also do one of the following:

- a) Accompany it with the complete corresponding machine-readable source code, which must be distributed under the terms of Sections 1 and 2 above on a medium customarily used for software interchange; or,
- b) Accompany it with a written offer, valid for at least three years, to give any third party, for a charge no more than your cost of physically performing source distribution, a complete machine-

readable copy of the corresponding source code, to be distributed under the terms of Sections 1 and 2 above on a medium customarily used for software interchange; or,

c) Accompany it with the information you received as to the offer to distribute corresponding source code. (This alternative is allowed only for noncommercial distribution and only if you received the program in object code or executable form with such an offer, in accord with Subsection b above.)

The source code for a work means the preferred form of the work for making modifications to it. For an executable work, complete source code means all the source code for all modules it contains, plus any associated interface definition files, plus the scripts used to control compilation and installation of the executable. However, as a special exception, the source code distributed need not include anything that is normally distributed (in either source or binary form) with the major components (compiler, kernel, and so on) of the operating system on which the executable runs, unless that component itself accompanies the executable.

If distribution of executable or object code is made by offering access to copy from a designated place, then offering equivalent access to copy the source code from the same place counts as distribution of the source code, even though third parties are not compelled to copy the source along with the object code.

4. You may not copy, modify, sublicense, or distribute the Program except as expressly provided under this License. Any attempt otherwise to copy, modify, sublicense or distribute the Program is void, and will automatically terminate your rights under this License. However, parties who have received copies, or rights, from you under this License will not have their licenses terminated so long as such parties remain in full compliance.

5. You are not required to accept this License, since you have not signed it. However, nothing else grants you permission to modify or distribute the Program or its derivative works. These actions are prohibited by law if you do not accept this License. Therefore, by modifying or distributing the Program (or any work based on the Program), you indicate your acceptance of this License to do so, and all its terms and conditions for copying, distributing or modifying the Program or works based on it.

6. Each time you redistribute the Program (or any work based on the Program), the recipient automatically receives a license from the original licensor to copy, distribute or modify the Program subject to these terms and conditions. You may not impose any further restrictions on the recipients' exercise of the rights granted herein. You are not responsible for enforcing compliance by third parties to this License.

7. If, as a consequence of a court judgment or allegation of patent infringement or for any other reason (not limited to patent issues), conditions are imposed on you (whether by court order, agreement or otherwise) that contradict the conditions of this License, they do not excuse you from the conditions of this License. If you cannot distribute so as to satisfy simultaneously your obligations under this License and any other pertinent obligations, then as a consequence you may not distribute the Program at all. For example, if a patent license would not permit royalty-free redistribution of the Program by all those who receive copies directly or indirectly through you, then the only way you could satisfy both it and this License would be to refrain entirely from distribution of the Program.

If any portion of this section is held invalid or unenforceable under any particular circumstance, the balance of the section is intended to apply and the section as a whole is intended to apply in other circumstances.

It is not the purpose of this section to induce you to infringe any patents or other property right claims or to contest validity of any such claims; this section has the sole purpose of protecting the integrity of the free software distribution system, which is implemented by public license practices. Many people have made generous contributions to the wide range of software distributed through that system in reliance on consistent application of that system; it is up to the author/donor to decide if he or she is willing to distribute software through any other system and a licensee cannot impose that choice.

This section is intended to make thoroughly clear what is believed to be a consequence of the rest of this License.

8. If the distribution and/or use of the Program is restricted in certain countries either by patents or by copyrighted interfaces, the original copyright holder who places the Program under this License may add an explicit geographical distribution limitation excluding those countries, so that distribution is permitted only in or among countries not thus excluded. In such case, this License incorporates the limitation as if written in the body of this License.

9. The Free Software Foundation may publish revised and/or new versions of the General Public License from time to time. Such new versions will be similar in spirit to the present version, but may

differ in detail to address new problems or concerns.

Each version is given a distinguishing version number. If the Program specifies a version number of this License which applies to it and "any later version", you have the option of following the terms and conditions either of that version or of any later version published by the Free Software Foundation. If the Program does not specify a version number of this License, you may choose any version ever published by the Free Software Foundation.

10. If you wish to incorporate parts of the Program into other free programs whose distribution conditions are different, write to the author to ask for permission. For software which is copyrighted by the Free Software Foundation, write to the Free Software Foundation; we sometimes make exceptions for this. Our decision will be guided by the two goals of preserving the free status of all derivatives of our free software and of promoting the sharing and reuse of software generally.

NO WARRANTY

11. BECAUSE THE PROGRAM IS LICENSED FREE OF CHARGE, THERE IS NO WARRANTY FOR THE PROGRAM, TO THE EXTENT PERMITTED BY APPLICABLE LAW. EXCEPT WHEN OTHERWISE STATED IN WRITING THE COPYRIGHT HOLDERS AND/OR OTHER PARTIES PROVIDE THE PROGRAM "AS IS" WITHOUT WARRANTY OF ANY KIND, EITHER EXPRESSED OR IMPLIED, INCLUDING, BUT NOT LIMITED TO, THE IMPLIED WARRANTIES OF MERCHANTABILITY AND FITNESS FOR A PARTICULAR PURPOSE. THE ENTIRE RISK AS TO THE QUALITY AND PERFORMANCE OF THE PROGRAM IS WITH YOU. SHOULD THE PROGRAM PROVE DEFECTIVE, YOU ASSUME THE COST OF ALL NECESSARY SERVICING, REPAIR OR CORRECTION.

12. IN NO EVENT UNLESS REQUIRED BY APPLICABLE LAW OR AGREED TO IN WRITING WILL ANY COPYRIGHT HOLDER, OR ANY OTHER PARTY WHO MAY MODIFY AND/OR REDISTRIBUTE THE PROGRAM AS PERMITTED ABOVE, BE LIABLE TO YOU FOR DAMAGES, INCLUDING ANY GENERAL, SPECIAL, INCIDENTAL OR CONSEQUENTIAL DAMAGES ARISING OUT OF THE USE OR INABILITY TO USE THE PROGRAM (INCLUDING BUT NOT LIMITED TO LOSS OF DATA OR DATA BEING RENDERED INACCURATE OR LOSSES SUSTAINED BY YOU OR THIRD PARTIES OR A FAILURE OF THE PROGRAM TO OPERATE WITH ANY OTHER PROGRAMS), EVEN IF SUCH HOLDER OR OTHER PARTY HAS BEEN ADVISED OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGES.

13.4 END OF TERMS AND CONDITIONS